

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 24–25 • Perjantaina 17. kesäkuuta 2005

56. VUOSIKERTA

lirtonumerohinta 1 €

Loimaan Karjalakuoro tosi toimissa johtajanaan Armi Haatanen.

Loimaan Karjalakuoron konsertti veti yleisöä Kannel soi Karjalassa

Hieno yhdistelmä, Loimaan Karjalakuoro ja Hannu Syrjälähti kanteleineen, kokosi kesäisestä ilmasta huolimatta mukavasti yleisöä Loimaan Heimolinnassa tiistaina 14.6. Sali oli koristeltu koivuilla ja lupiinein. Tuolit oli asetettu vinosti kulmassa laulavaa kuoroa kohti. Tunnelma oli käsin kosketeltavan tiivis, mutta samalla hauras.

Aluksi Karjalakuoro lauloi kansansävelmiä alkaen itäkarjalaisesta Karjalani rahvas -laulusta. Muita kuultuja sävelmiä olivat Kun minä kotoani läksin, Soutelin, soutelin, Lauantai-iltä, Sinisiä, punasia ruusunkukkiä sekä Tule, tule.

Alastaron kirkkoherra Hannu Syrjälähti soitti muutamien kauniiden sävelmäsarjan kanteleellaan. Lopuksi kuultiin Hanna Knuutilan säveltämä laulu, joka oli juuri saanut ensi-iltansa Savioopperassa, mikä taas on Loimaan Haaran ja Onkijoen kylien tämän kesäisen projektin voimien näytös.

Ennen väliaikaa kuoro hermosteli Esko Poutasen säveltämällä ja Teuvo Ahokkaan säveltämällä Kaipuu Karjalaan -laululla, jota kuunneltiin kyynel silmäkulmassa. Me Karjalan lapsia laulavia oli vähän reippaampi ja iloisempi laulu. Mutta sitä vastoin Siellä missä kuljen solui

kauniisti Karjalan maiseissa. Laulu päättyi sanoihin: ”Siellä missä kuljen, saavuttaa en saata kotimaata ihanampaa milloinkaan.”

Reppurin laulu

Väliajan jälkeen Loimaan Karjalakuoron Kannel soi Karjalassa –konserttiin saapunut noin 60-päiden yleisö sai kuulla Antti Haatanen ja Hannu Syrjälähtien yhteisesityksen. Antti lauloi Hannun kanteleella säestämänä Oskar Merikannon iki-ihanan Reppurin laulun.

Hannu Syrjälähti soitti oman teossarjansa, jossa kantele pääsi oikeuksiinsa taitavissa käsissä. Kannel

helkkyi ja humajoi.

Karjalaisissa tunnelmissa jatkui Karjalakuoron osuus. Laulut Karjalan maat, Karjalaisen laulu ja Kotiseudulle kaikuivat kuuntelemaan keskittyneelle yleisölle. Karjalan kunnilla ja Laps’ olen Karjalan oli niitä ikivihreitä, joita kuoron johtaja Armi Haatanen lupasi kuulijoille.

Konsertin päätti Antti Haatanen sävellys, jonka hän oli Hellä Rantalan pyynnöstä tehnyt Aune Tuomelan runokokoelmaan In memoriam. Vuonna 1993 sävelletyn teoksen nimi on Kannel soi Karjalassa. Teoksen esitteli säveltäjä itse.

Sivuillamme TÄNÄN mm.

Ylioppilaita 50

vuoden takaa 3

Kurkijoen kirkolla tapahtuu 4

Suomen maatalousmuseo Sarka 6

Kurkijoki-museolla uutta 7

Elisenvaaran pommituskäry 8

Karjalan varhaiskehitys, osa 2 9

Tervetuloa haastamaan
ja tapaamaan tuttuja!

Kurkijokelaisten 59. pitäjäjuhlat

30.–31.7. Loimaan Hirvikoskella.

Sunnuntain juhlapuhuja on
prof. Matti Saarnisto.

Alastaron kirkkoherra Hannu Syrjälähti toi hienon lisän Loimaan Karjalakuoron konserttiin, joka eteni kaihoisissa kanteletunnelmissa muutenkin.

Aune Tuomela on kirjoittanut In memoriaminsa Elisenvaaran pommituksen uhrien muistoksi. Teosta on kuultu muutaman kerran kotimaassa ja Karjalassa. Tällä kertaa esityksessä olivat mukana vain kuoro-osat. Sen lisäksi koko teokseen sisältyy runo-osuuksia, joita on kuoron rinnalla esittänyt Hellä Rantala.

Loimaan Karjalakuoro

Antti Haatanen pani Karjalakuoron alulle toistakymmentä vuotta sitten. Kuoron johto on sittemmin siirtynyt isältä tyttärelle eli Armi Haataselle, joka toimii myös kuoron puheenjohtajana. Kuoro on myös Loimaan työväenopiston opintoryhmä.

Viime tiistain konsertissa sopraanoääntä lauloivat Irja Jokinen, Heli Kulmanen, Ritvä Kätä, Elvi Miikkulainen, Maila Poskiparta, Eeva Silvennoinen, Paula Tujula ja Raija Hjelm. Alttola lauloivat Anja Miikkulainen, Tellerio Niemensuo ja Ritva Paukku. Tuula Vehviläinen ei päässyt tällä kertaa mukaan. Karjalakuoron tenorit ovat Veikko Lukka ja Arvi Silvennoinen. Bassoja on peräti viisi eli Teuvo Ahokas, Antti Haatanen, Ville Kulmanen, Mikko Paukku ja Erkki Sahla.

Seuraavan kerran Loimaan Karjalakuoroa kuullaan Kurkijoen Pitäjäjuhlien pääjuhlassa sunnuntaina 31.7.

Yleisö keskittyneenä konsertin antiin. Kuvat: Onni Poskiparta.

Kaipuu Karjalaan

sanat: Teuvo Ahokas

sävel: Esko Poutanen

Loimaan Karjalakuorolle sovittanut: Antti Haatanen

1. Paljon on vierinyt aikaa, Karjalan kun jättää sain.
Mennyt kuin entistä taikaa, jälleen kun kunnahat nään.
Karjala mielessä mulla, käen kukuntaa kuulla viel'
saan. Juurillein kutsu on tulla lapsuuden syntymämaan.

2. Käynyt oon taattoni mailla, palannut ain' uudestaan.
Kotini paljon on vailla, polkuja etsiä saan.
Karjala mielessä...

3. Askeleet vie kotirantaan, lintujen laulu siel' soi.
Ongella ahvenet narraa, kaislat vain kertoa voi.
Karjala mielessä...

17.6.2005

Elämä on joskus yhtä juhlaa

Saamme tänä viikonloppuna kokoontua Lahteen kaikkien karjalaisten yhteisille kesäjuhlille. Minulla on ainoastaan mukavia muistoja aiemmilta kesäjuhlilta, joihin olen osallistunut. Sellaista mukavaa rentoa tunnelmaa ei monesta paikasta löydy. Kun on kesä ja karjalaiset kokoontuneina yhteen, voi vain hymyillä tai nauraa – ja tietenkin hoastella.

Loimaallakin on juhlistu. Suomen maatalousmuseo Sarka avasi ovensa yleisölle kesäkuun alussa ja vietti virallisia avajaisiaan tällä viikolla. Aurinko paistoi, ja juhlavieraat viihtyivät. Tarjolla oli ja on mielenkiintoinen katsaus maatalouden ja etenkin perheviljelmän historiaan, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen.

Aikaisemmista maatalouteen painottuvista museoista poiketen Sarkan toiminta-alue on koko maa. Vielä enemmän kuin maatalousväestölle, museolla taitaa olla annettavaa kaupunkilaistuneille kansalaisille. Nyt voi helposti tehdä elämysmatkan ”maalle”.

Kurkijoki-museollakin on taas tapahtunut. Museo on astunut askeleen kohti nykyaikaa. Sille on valmistunut multimediaesitys Kurkijoen historiasta, kuvista

*”Arkityönsä väki lopettaa,
kaikki iltaa jo odottaa.
Kalliolle kokko kohooa,
kunhan yöhyt ennättää.
Sielläpä silloin ne laulut soivat,
suuret, pienet kun karkeloivat.
Räskyellen kokko palavi,
kesäyöhön sammuvi.”*

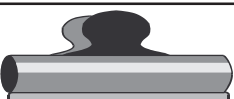
ja murrenäytteistä. Siis Loimaan Kojonperään kannattaa taas suunnata kulkunsa, vaikka siellä olisi viime kesänäkin vieraillut.

Eittämättä kesän suurin juhla on kuitenkin Suomen lipun, valon, suven ja yöttömän yön juhla Juhannus. Sitä vietämme viikon päästä. Mittumaarina yöt alkavat jälleen pidentyä, mutta vielä juhannusjuhlaa vietäessämme ei aurinko tahdo millään käydä levolle.

Jos säät sallivat, kokot syttyvät ”joka niemeen, notkoon ja saaremaan”. Suvinen, lempeä maisema on täynnä juhlan odotusta. Juhlan voi toki viettää toisinkin. Moni on kohdannut matkansa pään juuri juhannuksena. Juhliminen on joillekin sama asia kuin kaatokänni. Vaikka nykyään yllin kyllin valistetaan veneessä olemisen ja laiturilta sukeltamisen vaaroista, joka vuosi saamme silti kuulla suruviestejä. Toivottavasti tämä vuosi tekee poikkeuksen.

Oikein heleätä Juhannusta ja iloisia kesäjuhlia kaikille lukijoille!

Raija Hjelm

NIMIPÄIVÄT

17.6. Urho	25.6. Uuno,
18.6. Tapio	Juhannuspäivä
19.6. Siiri	
20.6. Into	26.6. Jorma, Jarmo,
21.6. Ahti, Ahto, Kesäpäivän seisaus	Jarkko, Jarno,
22.6. Paula, Pauliina, Liina	Jere, Jeremias
23.6. Aatu, Aatto, Aadolf	27.6. Elviira, Elvi
24.6. Johannes, Juhana, Juhani, Juho, Jukka, Jussi, Jani, Janne	28.6. Leo
	29.6. Pekka, Pekko,
	Petri, Petteri,
	Pietari, Petra
	30.6. Päiviö, Päivö

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-
liiton
jäsenKustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fiToimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävätKonttori: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu 60 centtiä/mm + alv 22 %

Muut sivut 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksosnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi	35 euroa
6 kk	20 euroa
3 kk	12 euroa
Pohjoismaat	39 euroa
Muualle	46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Sanan Voimaa

17.6. Minä tunnustin sinulle syntini, en salannut pahojani tekojani. Minä sanoin: ”Tunnustan syntini Herralle.” Sinä annoit anteeksi pahat tekoni, otit pois syntieni taakan. Ps. 32:5

18.6. Riemuhuudot kajahtavat ympärilläni, kun sinä autat ja pelastat. ”Minä opetan sinua”, sanoo Herrani, ”minä osoitan sinulle oikean tien. Minä neuvon sinua, katseeni seuraa askeleitasi.” Ps. 32:7-8

19.6. Sen tähden et voi mitenkään puolustautua, ihmisparka, sinä joka tuomitset muita, kuka sitten oletkin. Tuomitessasi toisen julistat tuomion myös itsellesi, koska sinä, toisen tuomitsija, teet itse samoja tekoja. Room. 2:1

20.6. Minä luotan sinun armoosi, saan iloita sinun avustasi. Ps. 13:6

21.6. Herra, kuinka kauan? Oletko unohtanut minut iäksi? Kuinka kauan peitit minulta kasvosi? Ps. 13:2

22.6. Niille, jotka uupumatta hyvää tehden etsivät kirkkautta, kunniaa ja katoamattomuutta, hän antaa ikuisen elämän, mutta niitä, jotka ovat itsekkäitä ja tottelevat totuuden sijasta vääräyttä, kohtaa ankara viha. Room. 2:7-8

23.6. Jokainen polvi on notkistuva Herran edessä ja jokainen kieli on ylistävä Jumalaa. Room. 14:11

24.6. Jeesus sanoo: ”Mene, äläkä enää tee syntiä.” Joh. 8:11

25.6. Jumala on tehnyt teille hyvää, hän on antanut vetä taivaalta ja sadon ajallaan, hän on ravinnut teidät ja täyttänyt teidät ilolla. Ap. t. 14:17

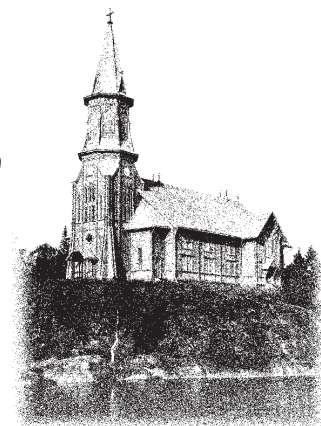
26.6. Jeesus sanoi Pietarille: ”Sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle minä rakennan kirkkoni. Sitä eivät tuonelan portit voita. Minä olen antava sinulle taivasten valtakunnan avaimet. Minkä sinä sidot maan päällä, se on sidottu taivaissa, ja minkä sinä vapautat maan päällä, se on myös taivaissa vapautettu.” Matt. 16:18-19

27.6. Kuinka ihanat ovat vuorilla ilosanoman tuojan askelet! Hän ilmoittaa rauhan tulon, tuo suuren ilosanoman. Jes. 52:7

28.6. Herra puhui Heseekielille: ”Minä lähetän sinut ihmisten luo, joilla on kovat kasvot ja taipumaton sydän. Sinun tulee sanoa heille: ”Näin sanoo Herra Jumala.” Kuulkoot tai olkoot kuulematta - he ovat uppimiskaista kansaa - he tulevat kuitenkin tietämään, että heidän keskellään on ollut profeetta.” Hes. 2:4-5

29.6. Te olette kiviä siinä rakennuksessa, jonka perustuksena ovat apostolit ja profeetat ja jonka kulmakivenä on itse Kristus Jeesus. Hän liittää koko rakennuksen yhteen niin että se kasvaa Herran pyhäksi tempeliksi, ja hän liittää teidätkin Hengellään rakennuskinä Jumalan asumukseen. Ef. 2:20-22

Onnistumisen ilo

Olimme pari viikkoa sitten sijaishoitajina Jyväskylän lapsenlapsillemme. Sunnuntaina menimme koko perheen kanssa jalkapallokentälle katsomaan poikien ottelua. Lasten otteluissa ohjaajat vaihtavat pelaajia hyvin hyvin väliajoin. Kesken peliä kävi sitten niin onnekaasti, että lapsenlapsemme Lauri potkaisi heti kentälle tultuaan maalin. Tämä oli joukkueen ainoa maali ja myös pelin voittomaali, koska muita maaleja ei kumpikaan joukkue tehnyt. Voi sitä riemua ja iloa, minkä tuo maali toi tullessaan.

Samat pojat, Lauri ja Mikko, saivat sitten erinomaiset arvosanat koulun päätöspäivänä. Saimme siitä tietenkin heti viestin kotiimme Espooseen. Meillä oli Espoossa myös läheisen sukulaistytön ylioppilasjuhla, jossa iloittiin tytön saavutuksista. Tyttöä haastateltiin jopa TV:n uutisissa. Kuinka riemullista olikaan olla mukana tuollaisessa juhlassa. Kun olen kuunnellut kertomuksia ylioppilasjuhlista, olen saanut kuulla pelkästään hienoista suorituksista, hyvistä saavutuksista. Kyllähän me niistä mielellämme puhumme.

Mitenkä sitten, kun saavutukset eivät olekaan mieltä ylentäviä? Monen koulutodistus, ammattiin valmistumisen todistus on odotettua heikompi. Moni on yrittänyt löytää itselleen työpaikan, mutta on epäonnistunut yrityksissään. Kesäloimasuunnitelmat ovat luhistuneet - mitä kaikkea huonoa voikaan elämässä tapahtua. Onko elämä sitten aivan pilalla, onko kaikki toivo mennyt?

Monissa Jeesuksen vertauksissa puhutaan joko elämän ihmeistä, hienoista tapahtumista tai sitten jopa hädästä pelastumisesta. Aarteen löytyminenkin voi merkitä aineellisen hyvän omistamista tai sitten vain läheisen ihmisen pelastumista kaikesta pahasta. Näin koetaan myös ”Tuhlaajapoika”-vertauksessa. Isän kaksi poikaa ovat hyvin erilaisia. Toinen puurtaa kotona, on oikein mallilapsi, mutta hänen heikkoutensa tulee esille, kun nuorempi poika saapuu kotiin. Veli on ollut tottelematon, tuhlanut perintöosansa maailmalla ja tullut nyt kotiin. Isä järjestää tälle epäonnistuneelle pojalle suuret juhlat. Se saa vanhemman veljen raivoihinsa. Hänessä ei riittänyt rakkautta epäonnistuneelle veljelle.

Jeesus osoittaa, kuinka kallis on Jumalan antama elämä. Sitä ei mitata vain ajallisin arvoihin, vaan se on Jumalan lahjaa silloinkin, kun se ihmisten mielestä on epäonnistunut. Elämän onnistumisen hetket ovat niitä keitaita, joista saamme voimaa vaikeuksiamme varten. Me emme saisi antaa onnistumisten turruttaa itseämme niin, että unohtamme omat tai läheistemme vastoinkäymiset ja vaikeudet. Jumalan läsnäolo kantaa meitä juhliessamme, mutta se kantaa meitä myös vaikeuksissamme. Se näkyy myös Jeesuksen vertauksissa.

Kesän lämpöä ja luonnon kauneutta kaikkien lukijoitten elämään toivottaen

Eino Orpana

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuka johti liittoutuneitten maihinnousua Ranskaan 6.6.1944?
2. Mikä on kansanperinteessä voiteista vanhin?
3. Millä nimellä Ryssänmäki Turussa tunnetaan tänään?
4. Minkä hiippakunnan piispana Elis Gulin aikoinaan toimi?
5. Mikä on asukasluvultaan Kainuun suurin maalaiskunta?
6. Minkä pääkaupungin lentokenttä on Kastrup?
7. Mikä oli viimeinen hyödyke, joka vapautui Suomessa viime sotien jälkeen säännöstelystä?
8. Missä sijaitsee Suomen suurin tuulivoimala?
9. Kuka suomalainen on haudattu Kremlin muuriin?
10. Kenen sävellys on Tappio Rautavaaran esittämä ”Isoisän olkihattu”?

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä
palveluaLOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

150 VUOTTA SITTEN...

N:o 24. Lauantaina kesäkuun 24. p:nä 1955

Vähän uinnistakin

Jos lieneekin kurkijokelaisilla ollut parhaat - jopa Euroopan sellaiset - hiekkaja uimarannat siellä Vätikäs-sä, niin oltiinpa siellä toisilla kulmilla oloissa toisenlaisissakin. Ihan naurattaa, kun ajattelee niitä uintipaikkoja siellä salopuolella, joissa me tätä jaloa harrastusta ylläpidimme.

Lähimmälle lammelle kun oli matkaa kymmenisen kilometriä, niin tämän sai jättää laskuista pois, ja sitä nähdessä olisi hikisenä nahkansa saanut pitää hamaan tähän päivään asti. Mutta oli siellä savimonttuja. Niissäpä oli pelastus - mutta savin.

Huh, huh, kun ajattelee minkä näköisiä sitä oltiin, kun siltä reissulta tultiin. Olihan niitäkin syvempiä ja kirkasvetisempiä toisia, mutta se juuri missä me kävimme oli sellainen, jossa ylettivät jalat pohjaan, niin ja kädetkin ja siitähän sitä savea mukavasti irtaantuikin.

Niin me oltiin kuin rupisammakoita, mutta mukavaa oli! O-oli! Ei enää niin suurta nautintoa saakaan uinnista kuin silloin, vaikka tämän suorittaa puhtaammassakin vedessä. Mutta, jospa se siinä onkin?

Siinäpä se! Kun katselee tuota meidän kotoista jälkikasvuakin, niiden ilonpitoa, niin saa helposti tukea sille olettamukselle, että vasta silloin ihminen onkin onnellinen, kun sen iho on peitetty aineilla, joiden alkuperästä on vaikea saada selvää,

mutta jotka epäilyttävästi muistuttavat juuri savea tai muita vastaavia aineita, jotka maapallon pintakerroksissa ovat hallitsevina. Ja jos yrität joskus esittää ajatuksia siitä, kuinka tärkeätä ja siistiä ja muuta sellaista olisi saada joskus ihonväri näkymään ulospäin, niin helpposti huomaa tällaisen ajatuksen aivan kerettiläiseksi.

Vaikka luulisi meidän polvemme olevan lähempänä alkuihmistä, mitä ihon puhtaana pitämiseen tulee, niin melkein saa sen käsityksen, että eipä sen toisen polven ihonhoito, ainakaan alkutaipaleella, vapaaehtoisuuteen perustuen isosti etene.

Luultavasti me itse kukin olemmekin saaneet tämän luonnonvaraisuuden kutsun tai lahjan, miksi sitä nimitäisimme, jo perintöosana ja sitä sitten yritetään meiltä riistää kaikenlaisella mukavistuksen varjolla ja muilla sellaisilla verukkeilla. Tyhjiä verukkeita ne ovat!

Lasten ja imeväisten suusta totuudenkin saa kuulua, miks' ei myös mallia muuhunkin. Hävitettäköön saippuatehtaat ja särjettäköön pesuvadit. Kaivakaa itsellemme oma savimonttumme jossa saamme rypeä ja olla onnellisia.

Tämä on tämän hetken vaatimus, ja tämän taakse saamme vahvan kannattajajoukon. Alas uimahallit ja maauimalat! Monttuun vain!

Vasara

Elisenvaaran yhteiskoulun ylioppilaan 50 vuoden takaa

Elisenvaaran yhteiskoulun riemuyläoppilaat eli ne, jotka saivat valkolakkinsa Kyrössä toukokuun lopussa 1955, kokoontuivat ensimmäiseen luokkakokoukseen 1. kesäkuuta Helsingissä. Vietettyään hiljaisen hetken neljän edesmenneen luokkatoverinsa muistolle pienestä luokasta 11 (sekä yksi puoliso) mukaan tullutta virkeätä ja aktiivista eläkeläistä vietti useiden tuntien ajan yhteisen lounaspöydän ääressä käyden läpi sekä kouluaikansa riemukkaita ja vähemmän rie-

mukkaita muistoja että kun-kin elämäntaivalta.

Saatuaan valkolakin 50 vuotta sitten nuo nuoret olivat etuoikeutettuja ikäluokassaan. Erinomaisen maaseutukoulun ansiokaiden opettajien antamalta pohjalta oli hyvä lähteä eteenpäin. Koulun antia tämä ryhmä maksoi ta-

kaisin yhteiskunnalle toimimalla valtaosa opettajina eri kouluissa jopa ympäri maata. Muiden suomalaisten tapaan tietenkin suuri osa ikäluokasta on valunut etelään.

Kauimmaiset ovat eläneet työelämänsä Jämsänkoskella ja Kihniössä. Kyröön tai edes aivan lähelle ei kukaan ole jäänyt tai ajautunut kuin ainoastaan tilapäisesti tai vapaa-ajan asukkina. Terveystieteistä tai vastavista syistä viisi luokkato-

”Tee oma elämä, mutta muista mitä muilta sait.”

veria ei päässyt mukaan, mutta heitäkään ei unohdettu.

Koulua muistettiin ja arvostettiin sen panosta itse

kullekin. Opettajat saivat oman lämpimän kiitoksen. Mutta suurin kiitos kohdistui siihen omaan luokkaan ja sen antoisaan ilma- piiriin. “Silloin ennen” oli oma luokkahuone, omat luokkatoverit kokonaista seitsemän vuotta, oma vah- timestari, omat opettajat. Eikä erityisluokista tai taso- ryhmistä tai edes valinnai- sista aineista tiedetty.

Elettiin ja koettiin yhdessä.

Yksi “meistä”

Kauneimmat laulut

Kauneimmat laulut ilmoille oi laulaja herkkimät tuoda voi soinnut heläjä tiukujen lailla siinä on soittoja tiukujen lailla sisimpään tuulahdus uusi on aina hetkessä mukaansa tempaa näin sävel sisimpään tunteeseen jäi mielen nostattaa kauneudessaan

on kuin seitsemäs taivas ois maas elämä hehkua tulvillaan tunteiden herkkää tunnelmaa siivittäis eespäin laulut nää kaihoten tunteiden valtaan jäät syvintä tunnetta ollakko voi laulu kun kaihoten ilmoille soi herkkä on silloin ihminen mukana siihen kun aatokset jää.

Teuvo Petäjoki

Ken tietää?

Kuva Kurkijokimuseon kokoelma

Tunnistaisiko joku näitä metsän laidalla kuvattuja nuoria?

Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Maria Kauppinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net

Puuseppä Kari Virtanen

Puuseppä Kari Virtanen on saanut vastaanottaa vuoden 2005 muotoilun valtionpalkinnon arvoltaan 15 000 euroa tunnustukse- na hänen pitkäaikaisesta työstään suomalaisten puun ja puusepäntaidon hyväksi. Palkintolautakunnan perusteluissa todetaan, että Kari Virtanen on nostanut laadukkaan muotoilun ja val- mistustaidon yhdistelmällä suomalaisen puusaamisen kokonaan uudelle tasolle.

Kari Virtanen on äitinsä Anna-Liisan puolelta kurkijokelaisjuurinen ja syntynyt Pohjanmaalla. Nykyään Fiskarsissa Pohjan kunnassa Uudellamaalla asuva ja siellä toimiva Virtanen on

yrittäjä, joka Rudi Merzin kanssa perustamassaan Nikari Oy:ssä työllistää parikymmentä henkilöä. Yritys valmistaa puisia huonekalumallistoja arkipäivän käyttöön.

Palkinto ei ollut Kari Virtaselle ensimmäinen. Hänen toteuttamiaan kohteita ovat presidentin virka-asunto Mäntyniemi sekä useat kirkot. Myös ulko- mailla on saatu nauttia Vir- tasan puusepäntaidoista. Onnittelemme.

Muistettavaa

Karjalan Liiton Kesäjuhlat Lahdessa pe 17. - su 18.6. Lauantain avajaisten puhujana on pääministeri Matti Vanhanen. Presidentti Tarja Halonen osallistuu pääjuhlaan sunnuntaina.

Kalakurkien onkikilpailut Juupajoen Hulipasjärvellä la 18.6. klo 10.

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATILTAISELTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Ystävällinen kylän ihmisen tuli käymään. Haasteimme useita tunteja, ja hän tuhisi kaiken aikaa alkavan nuhansa kanssa. Olin melkein varma, että se tarttuisi minuun, kun tällaisen vanhan vastustuskyky ei ole niitä parhaita. Niinhän se tekikin. Parin päivän perästä tuhisin samalla tavalla.

Kun ei ollut yön lepoa eikä päivän rauhaa, tuli mieleeni, että olisipa niitä mummon rohtoja saatavilla, niin kyllä nukuttaisi. Aloin muistella mummoani. Mummon nimi oli Maria. Lienee ollut siihen aikaan muotinimi, niin kuin on nytkin.

Mummo oli syntynyt Bertil Veikkolaisen ja vaimonsa Agnetan (o.s. Laukanen) nuorimmaiseksi. Heillä oli ollut kaksi poikaakin, vaan olivat kuolleet nuorina. Jäljelle jäi vain kolme tytärtä: Mat-tät, Ann-tät ja Mari. Kylään oli tullut sopiva kotivävyehdokas, joka keksi mummon. Niin mummo eli koko elämänsä ajan kotitilallaan. Niin myös Matilda ja Anna, nämä kuitenkin ikäneitoina.

Mummo keitteli ja kuivaili kaikenlaisia kasveja ihmisten ja eläintenkin lääkkeeksi. Oli kylän synnyttäjille puopona ja sunnuntaisin suntakkoulun opettajana. Kaikenlaisia loitsuja ja kansanrunoja hän taisi ulkomuistista.

Muistan, kun Viipurilaisen Osakunnan kansanperinteen kerääjät kävivät mummoa haastattamassa. Sattui olemaan suursiivouspäivä. Senaikainen suursiivous oli sellainen, että kaikki irrallinen kannettiin ulos. Sitten pestiin laipiot, seinät

Vanha perhekuva vuodelta 1931. Alarivissä vasemmalta Pentti ja Maija Matilainen, rusettipäinen Aune mummonsain kainalossa, Aini, Leo ja Mikko Parikka. Ylärivissä vasemmalta Anna-sisko, äiti, jonka takaa kurkistaa Lyyli, isä ja Hilja.

Miun mummo

ja lattiat. Irtohuonekalut puhdistettiin ulkona ja kannettiin sitten sisälle.

Mummo kuori perunoita siellä pihalla, ja minä olin tietysti mummon kaverina. Silloin tulivat ne kaksi ylioppilasta, ja haastattelu tehtiin siellä ulkona.

Lääkkeitä yrteistä

Mummo otti minut jo hyvin pienenä mukaansa kasvien keruuseen. Noista kasveista tiedän kyllä, mitä keräsimme, vaan en sitä, mikä mihinkin vaivaan kävi. Toisia keitettiin ja toisia kuivattiin uunissa.

Keitetyistä kasveista saatu uute sekoitettiin apteekin spriihin (pirtuun) ja kuivatut jauhettiin huhmarissa hyvin pieneksi ja sekoitettiin apteekista saatavaan puhdistettuun vaseliiniin. Sellainen lienee ollut ulkonaisesti voideltavaa ihottumaan ja myös lehmän norj-lääkettä. Nestemäistä lääkettä muistan lapsena saaneeni pari kertaa luskasta ja nukkuneeni sen jälkeen myös päivällä. ”Olisipa sitä nyt!” ajattelin siinä tuhistessani.

Yhden kerran polkaisin Tommo-kummin aitovar-

ressa puutarhasta poistetun ruusun oksaan ja sain jalkapohjani täyteen piikkejä. Siihen vaivaan mummo laittoi salvaa jalkapohjaan ja antoi vielä lusikkalääkettä. Ja ihme ja kumma, kun heräsin päiväunesta, olivat kaikki piikit näkyvissä ja helposti poistettavissa.

Toisen kerran minun piti päästä äidin ja isän kanssa yökuntiin Pohjiinkylään. Oli pantu puhdas mekko ja se keltaristinen röyhelöesiliina, josta erikoisesti pidin. Se välttämätön rusettikin keikkui jo pääläella.

Silloin toi joku sanaa,

että lehmät olivat särkenee aita ja olivat Hovinnurmessa kaurapellossa. Lisäksi yksi lehmä oli poikunut sinne laitumelle. Enempiä miettimättä pinkaisin sinne lähteneen siskoni ja työmiehen perään. Tokihan vakituisen lehmien ajajan oli sinne mentävä. Siellä meni paljon aikaa, ja vanhemmat aikansa odoteltuaan olivat lähteneet ajamaan.

Pettymys ja lohdutus

Juoksin ihan läkähdyksissäni Tommo-kummin ja kodin välisiä kujosia, kun

siskoni kuulutti, ettei ollut kiirettä: ”Ne männit jo.” Siitä alkoikin iso huuto ja itku. Rusettikin oli irronnut ja kenkä likaantunut lehmän kasaan. Välittämättä niistä yritin lähteä juoksemaan Tevalaan päin ajatellen yhyttäväni menijät.

Kotiväki sai minut kiinni ja vei mummon hoitoon. Hän tyyntynyteli kovimman itkun, riisui likaiset kengät ja antoi lusikallisen lääkettä ja pani omaan sänkyynsä nukkumaan. Kun joskus illemmalla heräsin, keksi mummo jotakin kivaa tekemistä, ja niin koko välikohaus oli painettu villaisella. Murheiden sattuessa mummo koppasi kainaloonsa ja sanoi: ”Mummon piika.”

Kyllä minä vieläkin kaipaan sitä mummon hyvää hoitoa ja nyt erittäinkin sitä lääkettä. Ymmärrän kyllä, että nyt olisi minun vuoroni olla sellainen mummo, että lastenlapset vielä isonakin muistaisivat. Hyvin paljon hyviin lapsuusmuistoihini ovat vaikuttaneet vanhempani ja mummo. Isoisää ei enää muistiaikanani ollutkaan, ei myöskään äitini vanhempia.

Ympäristö eli se miljöö, jossa vietämme lapsuutemme jää sielumme maise-maksi. Se tulee vastaamme muistumina ja ailahduksina yhä uudelleen. Se on osa perusvirettämme, aurinko tai pilvi. Omalta kohdaltani tunnen, että en ehkä olisi sortumatta jaksanut myöhemmässä elämässäni kohtaamiani vaikeuksia, ellen olisi saanut viettää onnellista lapsuutta Karjalassa.

A. K.

Kurkijoella rakennetaan

Viime viikolla Kurkijoella palanneet kotiseutumatkaaajat ovat kertoneet ihmeissään, että Kurkijoen palaneen kirkon kivijalan sisäpuolelle on alettu rakentaa. Tietojemme mukaan sinne rakennetaan ortodoksikirkkoa (tai tsasounaa).. Rakentamiseen käytetään muun muassa vanhan kivijalan kiviä. Tuore kuva on Elvi Miikkulaisen ottama.

Elämäntiellä

Ennen Karjalassa oli uusi talo, ikkunoista loisti lämmin valo. Lapset lumen kanssa leikki turvaisella miellä, Jospa aina saisi olla kotitiellä.

Ken kohtaloa voisi kieltää sekä lyödä, näin iso itä alkoi maatamme nyt syödä. Nyt sinne turvallinen kotipiha jäi, alkoi pienen pojan pako länteen päi.

Sinne oma Pörri-koira kotimetsään eksyy. Vuosikymmenien takaa muistot mieleen kypsyy.

Oli kaukana koti, eessä vieraat pihat, jos siellä leikit, tuli moitteet ja vihat. Vieras pirtti ja turvaton olo, sinne jäätävä oli moni isätön polo.

Kouluja vaihtui – luokka ja vuosi, ei paikalla ollut vieraita suosi. Kun kodista ajoi tuo katala aave, on ”lyyrat ja ällät” vain kaukainen haave. Töitä on tehtävä lapsesta asti, ei työmaalta tule herroja kasti.

Vuosia menee elämäntiellä, monet kohtalot eteen tulevat siellä. Kirkkomaahan on viety ukot ja mummut, siellä heitä peittää sinivuokkoiset kummut.

Veteraanin arvon vois heille myös antaa, he myös sai surun ja ikävän kantaa, nämä kotoa hädätty Karjalan lapset, vuosikymmenten jälkeen jo harmajat hapset.

Evakkomiehensä reessä 53 vuotta pysytellyt mummo

Kovemmin sanottu

Se ol sillo enne aikoa, ko pijettiit niit kunna kokkous-sii jossakii suuremma talo tuvas kirkokyläs. Peräky-läst Pöntiäise Juokko ol tunnettu mahtavan ja ponte-van asjoihi toimittajan. Häähä ol olt oikei valtijo-päivilkii. Hää ko sai suunsa auk ja sielt tul kuuluval ää-nel, lauloks hää, tai haas-toks jottai.

Pappi, mikä ol kokkous-se puhheejohtajan, anto Juokol puhhievuoron. Nyt hää ko pit kovast tärkijäst asijast puhhien, minkä sei-saallie nouse alotti tälviisiä sanomal: ”Sanonks mie teän asijan kovemma sana mukkaa, vai riittääks teil ko mie sanon niiko se asija on?”

Järjestyksest varte paikal olt valtesmanni kohotaikse paremmi nähhäksie, mitähä siel nyt lienyö tekkeil, vaik hää tunski Juokon kaiki puoli iha rehiks mieheks. Olha siel lukkarki, hää ol sihtier, nii hää kahtoo tirkis-tel silmälassiese ylihe suu auk, niiko et mitä sielt nyt tulluo.

Pappi puhheejohtajan koputtel pöyvän kantta ja kiels Juokkoo mittää ru-mempii ilmitieraamast. Juokko rykäs alkajaisiks ja pit jyrisevän puhhien, vaik papi pakana kui koputtel pöytää ja usjamat miehet-ki nauroi nii jot mahat sen ku hytkyit. Mut kyl se ol Juokkoki punane noamai-taa, ko viimesellopetti. Lä-

heoja Kalle ol mielissä: kerraki sai pappiki kuulla korvat punasen, mite meijät Peräkyllöiset lienyö jätetty iha tahallaa unohuksii muu-te, muttei niihe aprakoihi maksulois.

Olha siel paljo muitakii asijoita, mut tää jäi meijä kaikkii muistii pitkiks ajoiks. Vaik olkii suur talo, nii ei siel kohvii tarjottu, ko se ei kuulunt sihe aikoa tap-poihi, niiko nykyvää. Sit myö lähetti jekkaine koti-heimma. Juokim män he-vospuomi luoks irrottam-maa ruunaa, ja Kalle män ottamoa suksijaa siint sau-na seinustalt. Nii Juokko virkko siin ohjaksii oikois-saa Kallel: ”Tuleha tähä rekkie siekii, kyl tän soppii ja poa suksis tuoho välly peäl, ettei heinät tartu ter-vattui sukse pohjii.”

Kalle sanokii ens hättää poikkievans tuol sauna nur-kal, eik hää kauvaa viipyn-kää, ko tul tuohkonttiise kans ja istu rekkie Juoko rinnal. Hyö ko olliit ensittä haastelliet siit Juoko kovast puhhiest, nii Kalle kyssyy: ”Millasii viel kovempii sanna si olit varant sil papi korvil?” Juokko nauro ja virkko sit: ”Ei siin olt muuta, ko ne muka kovat sanat olliit kirjetettu isol kirjaimel alkaviks. Ja koko puhhien ol meijä Laur kir-jottant miu neuvoin muk-kaa. Tiijethä sie, et

Laur ol siel Viipuris maister koulus?”

Sit hyö nauroit molem-mat - kaks Peräkylän kun-nallismiestä. Ruuna ol läm-pimiksie juost kirkolt jo viehkatiel järve seläl ast, nii Kalle kaivo kontistaa nelis-kulmase putelin ja tarjos Juokol, mikä ottiki pitkä-moisen kulauksen putelist ja ähkäs sen pääl. ”Mie ar-vasin siul olevan lämmike-putel matkas. Sie se ossaat tehää hyvää ainetta, olis-pas se valtesmanni tient siul tätä ollien mukan, nii ois hääki tult ottamoa par nap-sui. On se nii reilu mies se meijä valtesmanni.”

”Mites ois olt sen papin kans?” kysy Kalle, hääki ähkäs ryypy jälkie. ”Kyl se pappi peijakas juop siin mis muutki, muttei se meikäläi-sii putelis ottas. Eikä omas-toase antas, on se nii natku mieheksie. Kirkos haukkuu pöntösteä miehet ja pannuu naiset itkemeä.”

Nii ei aikaaka ku oltii kotkyläl ja putel tyhjilleä. Juokko sannuo Kallel, jot hää aijaaki nousviikol heijä kautta myllyy ja jättääp yhen säkin heijä saunal männessä.

”Tästhä sie vissii määtki suksil jo”, sano Juokko Rantalaise saunaves avan-no kohal. Ja nii siin Ranta-laise saunan nurkal hyö sa-man kyllöiset kunnallis-miehet erosiit, molemmat omal tahollie.

Tää lienyö sielt Suista-molt - murtiest peätelle.

Aarre Heinonen

Juannus on aikaa nuorten haaveiden, valkokuusujen, koivujen ja kesäkukkien öiden valoisien – sumuisten.

Kuin pieni keiju keskiyöllä,

hiipi punaposki tyttönen hiljaa, varovasti varpaillaan yli tien ja ojan pellonreunaan. Siellä kumartuen taittaa kukan, toisen. Sydän takoo, posket hehkuu, huulet laskee, silmät etsii - kesäkukkaa yhdeksää!

Tyynyn alla kukat odottaa, kera tytön, unta saapumaan ja juhannusyön taikasanomaa kertomaan: Häinkö se on? Onko se Hän!

Sirkka-Liisa Erlund

Sammakonsaappaat

Taannoin Ketolan Terttu muisteli lapsuutensa varik-sensaappaita. Täällä Länsi-Suomessa sanottiin noita keväällä märästä ja kurasa-vesta jalkoihin tullutta ihot-tumaa sammakonsaappaik-si.

Keväällä samoihin aikoi-hin särjen kudun kanssa tehtiin päreitä. Isäni niitä teki monille talollisille, Vii-kon pari pärehöylä pyöri ja onkapannu pihisi. Valkeita päreitä tuli nopeaan tahtiin. Minunkin piti kantaa pärei-tä pinoon, eikä ongelle päässyt ennen kuin myö-hään illalla.

Pärepolkkyjä toi myös

Mykrän Toivo, parin kilo-metrin päässä asuva siirto-lainen, kuten ennen sanot-tiin. Mukana oli poikia, mi-nunkin kokoinen Niilo. Sa-noin, että olin maaliskuus-sa täyttänyt seitsemän vuot-ta. Niilo totesi: ”Mie olen yli kuuen, marraskuinen.”

Toivon isommat pojat hoitelivat polkyt ja päreet. Niilon kanssa veistelimme kaarnaveneitä ja kokeilim-me, kuinka ison kaarnanpa-lan Pihkanikki nostaa. On-gellakin kävimme monina vuosina. Myönnettäköön, että Niilolla oli parempi ka-laonni kuin minulla.

Usein kävin Niilon koto-

nakin. Hänellä oli kiva pik-ku sisko, Marja Leena. Hä-nenkin kanssaan puuhailin, jos Niilo ei ollut kotosalla.

Myöhemminkin olen puuhaillut Marja Leenan kanssa, neljä lastakin. Niin, niistä sammakonsaappaista. Olimme saunomassa, isä otti ison palan mäntysuopaa ja juuriharjan. Parkuahan siitä tuli, kun sammakon-saappaat pois pestiin. Ras-voillahan nykylapsilta sam-makonsaappaat riisutaan.

Hyvää kesää, toivottelee

Risto Perttula
Pomarkusta

Ennen kuin Kurkijoke-laisen Koulukujan nykyinen toimitus saatiin valmiiksi tehtiin monia talkootunteja. Haluankin tässä kiittää Leenaa ja Jukkaa, Sainia, Pekkaa ja Pirkkoa, Eeroa, Einoa ja Rauhaa, Tapiota ja Kaarinaa sekä Irjaa suuresta avusta. He eivät itseään säästelleet.

Kurkijokelaisen toimi-tukseen saapui viime per-jantaina 10.6. kymmenit-täin lukijoita kahville, ta-paamaan toimittajaa ja toi-

Tupaantuliaiset

siaan. Yllätysvieraaksi saimme sukututkija Veikko Revon Lahden kupeesta Nastolasta. Hän pystytti su-kututkimustyöpiesteensä toi-mituksen pöydälle, ja moni vierailija sai tutustua su-kuunsa aivan uudelta kant-ilta.

Ensin juotiin kahvit. Sit-ten vähän haasteltiin keske-nämme. Kun vähän houku-teltiin, lähes jokainen in-nostui saamaan uutta tietoa suvustaan. Tietoja myös mielellään Veikolle annet-tiin, ja virheitä saatiin kor-

jattua. Kiitos Veikolle mu-kavasta visiitistä.

Veikko Repo on tulossa myös Kurkijoen pitäjäjuh-lille sukututkimustietojensa kanssa. Olisi hyvä, jos ha-luat tietoja, ottaisit jo ole-massa olevat tietosi mukaa-si, mielellään kopiona, jon-ka voisit Veikolle luovuttaa (tai edes lainata). Silloin hän saisi kaikessa rauhassa myöhemmin naputella tie-tosi sinne yhteiseen tieto-kantaan.

Muuten mekin olemme Veikon kanssa keskenäm-

me sukua, sieltä 1600-lu-vulta tosin. Siten löytyi myös se uutinen, että olen Kilpiönkin sukua, mistä en vielä tiennyt muutama viik-ko sitten Kilpiön Sukuseu-ran tapaamisuuista lehteen laittaessani. Toivottavasti Kesäjuhliilta jää aikaa poi-keta sielläkin tapaamisessa.

Toimitus on kiinni tä-nään perjantaina 17.6. Olen Karjalaisilla Kesäjuhlilla Lahdessa. Tapaamisiin siel-lä!

Raija Hjelm

Rippikoulukaverit Veikko Nenonen (vas.) ja Eino Uimonen tapasivat Kurkijokelaisen tupaan-tuliaiskahvilla Loimaalla.

Kalakurjet pyrähtivät kahville ja Veikko Revon ympärille aamupäivällä. Kysyttävää riitti. Vasemmalta Airi Heinonen, Aili Ahokas, entinen päätoimittaja Arvi Heinonen, Veikko Repo, Martti Meskanen, Martti Repo, Jouko Mäki ja Teuvo Ahokas.

Entinen päätoimittaja Teuvo Ahokas (oik.), Eero Häkli ja Jouko Mäki poikkesivat kahvilla halausten kera, kuinkas muuten.

Maatalousmuseota on Suomeen haiteltu jo yli 100 vuoden ajan. 1940-luvulla esitettiin ensimmäiset ajatukset maatalousmuseon perustamisesta Loimaan seudulle. Loimaa-Seura teki aloitteensa asiasta vuonna 1973. Opetusministeriön tavoiteohjelmaan valtakunnallinen maatalousmuseo tuli vuonna 1985. Vuonna 1996 maa- ja metsätalousministeriön työryhmä esitti, että perustettaisiin museo, jonka valtio rakentaisi ja omistaisi ja jota maatalousmuseosäätiö hallinnoisi.

Eduskunta päätti valtakunnallisen maatalousmuseon perustamisesta vuoden 2000 budjetissaan. Vuonna 2003 valtion omistama Senaatti-kiinteistöt teki museosta investointipäätöksen. Museon paikaksi sovittiin maataloudestaan tunnettu Saviseutu ja Loimaa.

Siis yli 100 vuotta ensimmäisiä ajatuksia myöhemmin Suomen maatalousmuseo Sarka on nyt kesäkuussa 2005 avattu yleisölle, ja maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaoja on käynyt sen virallisesti avaamassa. Uuden museon toimialana ovat maatalous, maataloushistoria, mutta myös maatalouden tulevaisuus.

Suomen maatalousmuseo Sarka ylittää odotukset

Vanhin Suomessa valmistettu traktori Kullervo on lainattu Sarkaan Tampereen museolta.

Museon toiminta-ajatus on seuraava: ”Suomen maatalousmuseo Sarka kerää, tallentaa ja tuottaa tietoa 1) maatalouden historiasta, 2) maatalouden olemuksesta ja 3) maataloudesta osana yhteiskunnan kehitystä sekä 4) maatalouden tulevaisuuden vaihtoehtoista. Museo on kohdistin (focus), jonka kautta yksilö ja yhteiskunta tunnistavat omaa kehityskertomustaan.”

Toiminta-ajatuksen jälkimmäinen lause sisältää monta asiaa. Sen, että museossa on perimmältään kyse kertomuksista. Sen, että museo tarjoaa jotakin, joka koskettaa kävijää tunnetasolla ohi tiedon. Sen, että sillä, mitä museo tarjoaa, on oltava yksilön elämänhistoriaan liittyvä pinta.

Museorakennuksen on suunnitellut arkkitehti Sallotta Narjus. Se on ulkopinnoiltaan kokonaan punaruskeaa tiiltä, mikä sopii erittäin hyvin juuri saviseudulle. Rakennukselle antaa oman leimansa näyttävä katto. Laajojen ikkunoiden läpi voi katsella ”pysyvää”

mutta samalla vuodenaikojen mukaan ”vaihtuvaa” näyttelyä eli suomalaista viljelymaisemaa.

Museossa on 1 000 neliömetrin näyttelyhalli, 100 hengen kahvilaravintola, 100 hengen seminaaritila, kokoustila, kirjasto ja museomyymälä. Tiloja saa vuokrata kokous-, juhlaym. käyttöön.

Museon päänäyttely on rakennettu kutkuttelemaan kaikkia aisteja. Se yhdistää uutta tekniikkaa ja vanhaa dokumenttiaineistoa. Näytelyn käsikirjoitus, jonka on kirjoittanut Kirsti Manninen, seuraa maatilatoitavuoden kierron mukaan. Kävijälle selviää kierroksen aikana, miten asiat maatiloilla tehtiin ennen vanhaan ja miten ne tehdään parhaalla nykytekniikalla.

Päänäyttelyn rakentamiskustannukset ovat noin seitsemän miljoonaa euroa. Siellä on paljon modernin AV-tekniikan mahdollistamia eläviä kuvia ja ääniä, unohtamatta tietenkään aitoja vanhoja esineitä, jotka vain ovat esillä. Tutustuja saa itse painella ”nappeja”, jolloin kohteessa näkee eri-

Suomen maatalousmuseo Sarka sijaitsee Turku-Tampere (9-tie) -tien varrella, noin viisi kilometriä Loimaalta Turun suuntaan.

laisia asioita. Terva tuoksuu jne. Näyttely on monipuolinen ja onnistunut.

Keskeinen näyttelyn tarinan elementti on elämys – siksi Sarka kutsuu kävijänsä maitolaiturille ja puhdetyöpistin hämää, heinälatoon, riiheen ja myllyyn. Kaskitulen rätinä ja savusaunan pimeys ovat elämyksiä nekin. Unohtumattomia kokemuksia on tarjolla myös laskiaismäen huipulla ja hevosvoimaa kiskomassa. Pienoismallien äärellä voi pistää lampun palamaan, myllyt pyörimään, aurat uurtamaan vako. Tai sitten voi syöttää Pellikin, tai vaikkapa lypsää sen.

Maamiehen tietolaarissa vastataan nimimerkille Huutavan ääni korvessa. Ladossa nostaa Tauno Palo Malviinansa heinäkuorman päälle. Joulupöydän äärellä soi Kreetta Haapasalon jouluvirsi ja Juuret-osaston kuvauksella palataan yhä uudelleen ja uudelleen kesämökille tekemään sitä mitä aina on maalla tehty: kylvämään, raivaamaan, rakentamaan, nostamaan vinttikavolla vettä ja lämmittämään savusaunaa.

6 000 nimikettä

Museolla on käytössään viiden hehtaarin tontti ja kaksi varastohallia. U-mal-

lisen rakennuksen lämmin sisäpiha on viehättävä yksityiskohta.

Sarka-museon kokoelmaan on tässä vaiheessa luetteloitu nimikkeitä noin 6 000. Museon on jo käynnistänyt sekä valtakunnalliset keruukuulutukset että oman julkaisutoimintansa. Museon ylläpitämän Suomen maatalousmuseosäätiön hallituksen puheenjohtajana toimii maanviljelijä Heikki Eskola. Säätiön valtuuskuntaa johtaa kansleri Risto Ihmuotila.

Museonjohtajana toimii Juha Kuisma, joka kiteyttää, että Sarka on valinnut museon painopistealueeksi perhevilljelmän esittelyn. Koska museossa ei voi näyttää kaikkea, on tehtävä valintoja.

Ei Iisakin kirkkoa

Maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaoja sanoo Sarka-museon avajaispuheessa: ”Nyt on tultu pitkän tien yhteen välietapiin, kun maatalousmuseon toiminta kuun alussa avattiin suurelle yleisölle ja nyt tilat virallisesti avataan. On väärin puhua Iisakin kirkon rakentamisesta siinä mielessä, että museon rakentaminen on edennyt ripeästi ja aikataulut ovat pitäneet kiitettävästi. Rakentamista edeltäneet vaiheet olivat

ta, että museon hallintovaihtoehtoja oli monia. Aluksi oli ns. kuntamalli, jolloin Loimaan kunta sai pariinkin otteeseen avustusta opetusministeriöltä maatalouskonemuseon perustamista varten. Sittemmin perustettiin museosäätiö, jolle myös saatu avustus siirrettiin.

Toteutunut hallintomalli on onnistunut. Rakennuttamisen ja kunnossapidon osaja Senaatti-kiinteistöt omistaa kiinteistön, ja säätiö voi tällöin keskittyä omaan osaamiseensa eli museotoiminnan kehittämiseen. Tässä mallissa myös maa- ja metsätalousministeriö voi keskittyä sille kuuluaan rooliin toiminnan taloudellisena tukijana.

Mutta suunnataanpa katse tulevaisuuteen. Mikä voisi olla maatalousmuseo Sarkan rooli globalisoituvassa tietoyhteiskunnassa? Uskoisin, että mielenkiinto omiin juuriin ja vanhempien sekä isovanhempien työhön on jo virinnyt myös nuorten keskuudessa. Lisäksi median valtavirta suh-

Pellikkiä saa silittää, syöttää ja lypsää,

Sarka-museossa on näytteillä käsitöitäkin, käspaikkojakin. Museossa saa myös kutoa kangaspuilla.

tautuu maatalouteen tällä hetkellä yllättävän myönteisesti.

Tähän saumaan maatalousmuseolla on erinomainen mahdollisuus ottaa oma, johtavakin rooli muun muassa keskustelun avaajana. Museolla myös oma “sarkansa” kynnettävänä, jotta se voisi ottaa rooliinsa niiden asioiden esille tuomisessa, joista keskustelua tällä hetkellä ei käydä kovin aktiivisesti. Lisäksi on tärkeää luoda ja aktiivisesti ylläpitää toimivaa verkostoa muiden, ehkä lukuistenkin alalla toimivien museoiden kanssa. Tietotekniikka antaa tähän runsaat mahdollisuudet, mutta tuo myös haasteita siinä, että sisältö saadaan kiinnostamaan suurta yleisöä.. Jos kaikkiin em. haasteisiin onnistutaan vastaamaan, niin museon luoma verkosto on jo aika aukoton ja tunnettavuus hyvä.

Mutta museolla voi olla myös muutakin roolia! Yksi asia, mikä tulee mieleen, on toimiminen mahdollisesti jonkinlaisena tulevaisuus-

foorumina. Ei voida nimittäin olettaa, että eräänlainen tällä hetkellä vallitseva maatalous- ja maaseutuasioiden yleinen konsensustila on pysyvä. Museo voisi tällöin tarjota tilat ja puitteet ja lanseerata eräänlaisen “maatalouden Korpilammen”. Museon tilat olisivat varmasti intressita-hoista puolueetonta maaperää tällaisten kokoontumisten järjestämiseen (vrt. Osuuspankkijärjestön eloitunto). Myös tämä lisäisi museon tunnettuutta.” Näin siis ministeri Korkeaoja tiistaina Loimaalla.

Kutsuvieraita Suomen maatalousmuseo Sarkan avajaisiin oli kutsuttu paljon, ja noin 400 oli ottanut kutsun vastaan. Juhlavieraat viihtyivät museossa pitkälle iltaan. Ja olihan ilta mitä kaunein.

Kurkijokelainen onnittelee Sarka-museota hienosta avauksesta ja suosittelee siihen tutustumista kaikille lukijoilleen.

Raija Hjelm

ei se hermostu, korkeintaan ammuu.

Kurkijoki-museo tarjoaa tietoa ja elämyksiä

Yleiskuva yhdestä Kurkijoki-museon näyttelyhuoneesta.

Kurkijoki-museo avoinna kesällä 2005

Loimaan Kojonperällä sijaitseva Kurkijoki-museo on jälleen avannut ovensa yleisölle talvikauden jälkeen. Museo on avoinna kesäkuusta elokuuhun lauantaisin ja sunnuntaisin klo 12-16 - juhannusviikonloppua lukuun ottamatta.

Myös viikolla museoon on mahdollisuus tutustua, mutta silloin kannattaa ottaa yhteyttä museotyöntekijään etukäteen, jotta oven avaus ja esittely voidaan järjestää. Etukäteen tilatessa museolle järjestyy myös aito karjalainen opastus. Museon pääsymaksu on aikuisilta kaksi euroa ja alle 12-vuotiailta euron. Isommat ryhmät saavat alennusta.

Kurkijoelta nykypäivään

Kurkijoki-museolla on ollut kesästä 2003 lähtien käynnissä EU:n Leader + -rahoitusta saava hanke “Kurkijoelta nykypäivään”. Hankkeen tarkoituksena on ollut herättää uutta kiinnostusta Kurkijoen historiaa ja perinnettä kohtaan. Museoon on tehty Kurkijoen pitäjää ja kurkijokelaisuuden eri puolia esittelevä näyttely, joka avautui kesällä 2004. Täksi kesäksi on valmistunut multimediaesitys, joka yhdistää kuvaa, tekstiä ja ääntä – aitoa Kurkijoen murretta. Multimedian avulla pyritään kertomaan Kurkijoen historiasta erityisesti nuoremmille sukupolville.

Näyttelyssä on mahdollisuus tutustua kurkijokelaisien arkeen ja juhlaan, kurkistaa 1900-luvun alkupuolen malliin sisustettuun kamariin vai vaikkapa ihailla

Kurkijoen maisemia sotia edeltävältä ajalta ja nykypäivästä.. Muistojen huoneessa kävijä voi tutustua multimediaesityksen lisäksi Kurkijokea ja Karjalaa esittelevään kirjallisuuteen ja taiteilla museokäynnin muistoksi itselleen tuhisormuksen. Vaihduvassa teemanäyttelyssä Kurkijoen Marttayhdistys esittelee tänä kesänä satavuotista historiaansa.

Museon kokoelmat

Hankkeen myötä museolla on tapahtunut paljon. Näyttelyn kokoaminen on antanut hyvän tilaisuuden käydä läpi museon laajoja kokoelmia. Kokoelmat käsittelevät aikaa 1800-luvun lopulta toiseen maailmansotaan sekä evakkoon lähdön jälkeistä elämää muualla Suomessa. Museon esineitä on luetteloitu sekä viety tietokantaan ja valokuvattu. Mittavaa ja arvokasta valokuvakokoelmaa sekä erilaisia dokumentteja on luetteloitu aihepiireittäin ja arkistoitu asianmukaisesti.

Arkistointi on tapahtunut pääosin talkootyönä kurkijokelaisten ja muiden museotyöstä kiinnostuneiden kanssa. Valokuvien arkistoinnin yhteydessä monet talkoolaiset ovatkin löytäneet kuvista tuttuja henkilöitä ja paikkoja. Suuri osa näistä tiedoista olisi ollut muuten vaarassa kadota, sillä kaikista vanhoista kuvista ei ole säilynyt tietoja nykypäivään asti.

Hankkeen ja näyttelyiden uusimisen myötä museolla oleva valtava tiedon ja tarinoiden varasto pääsee entistä paremmin esille ja

käyttäjäkuntansa saataville. Esineillä, valokuvilla ja niiden välittämällä kertomuksella on paljon annettavaa yhtä hyvin niille, joiden juuret ovat Kurkijoella, kuin muillekin seudun historiasta ja nykypäivästäkin kiinnostuneille. Kurkijoki-museo on mitä mainioin vierailukohde Loimaan seudulla liikuttaessa, joten lämpimästi tervetuloa tutustumaan!

Yhteystiedot

Museokyselyihin vastaa museotyöntekijä Maria Kauppinen p. 050-

403 6050 ja kurkijokimuseo@auria.net. Opastuksia voi tiedustella Antti Eklundilta p. (02) 767 6108 ja Eino Vepsältä p. 0500-875 211. Museon osoite: Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä. Opasteet Pori-Helsinki -tieltä (vt 2) ja Loimaa-Alastaro -tieltä (213). Lisätietoja www.kurkijoki.fi.

Maria Kauppinen

Kirjoittaja on työskennellyt vuoden verran ”Kurkijoelta nykypäivään” –hankkeen vetäjänä ja museotyöntekijänä.

Fil.yo Maria Kauppinen on vetänyt noin vuoden Kurkijoelta nykypäivään –hanketta. Pian on aika hypätä uusiin haasteisiin.

Kauko ja Erkki Nikki Elisenvaarassa

Pommituksen käry jäänyt mieleen

Hilda Karhinen oli neljän tyttärenpoikansa kanssa mukana Elisenvaaran pommituksessa kohtalokkain seurauksin. Hän itse haavoittui vakavasti. Pojista vanhin kuoli. Erkki haavoittui ja tuli tajuihinsa pommitusten lopussa. Kauko kertoo pommituskäryn hajun palautuvan vieläkin mieleen määrättyissä tilanteissa.

Adam ja Hilda Karhinen asuivat Härkkorvessa. Heidän kolme lastaan olivat Hilma, Sulo ja Lempi. Hilma avioitui Armas Nikin kanssa. Näille syntyi neljä poikaa, Pentti (1932), Kauko (1934), Erkki (1937) ja Reijo, joka pommituksen aikaan oli 2-vuotias.

Kauko Nikki kertoo, että he olivat lähteneet kotoaan Härkkorvesta kuorma-autokuljetuksella kesäkuun 19. päivänä mummons Hildan ja isoisänsä sisaren Vappu Karhisen kanssa.

– Äiti lähti kuljettamaan lehmä, ja me menimme kuorma-autolla Myllypellon asemalle ja siellä illalla junaan. Se lähti liikkeelle, mutta veturi putosi kiskoilta. Olimme yhden talon lattialla yötä. Matka jatkui aamulla kohti Elisenvaaran asemaa, mihin saavuimme kahdeksan aikoihin, toteaa Kauko.

– Puolipäivän aikaan heräsin härkävaunun ylälaverilta ja kurkistin luukusta ulos. Sieltä näkyi koneita,

Kotiseutureteläisiä Elisenvaaran uuden asemarakennuksen luona olevalla muistomerkillä, jonka takana olevat Heimo Poskiparta sekä Erkki ja Kauko Nikki olivat mukana pommituksessa.

jotka pudottivat pommisarsiansa. Ensimmäiset pommit menivät ohi, mutta sitten alkoi rytinä. Olen saanut jälkeenpäin selville, että ensimmäinen viesti 10 koneesta tuli radiolla klo 12.30. Yhteensä koneita tuli yli 50 kolmea eri reittiä. Toinen pommitus alkoi klo 12.38 ja kolmas klo 12.47. Suurin osa pommitusta käsittelevistä papereista on kuitenkin salaisia 100 vuoden ajan, joten niitä ei pääse tutkimaan, Kauko jatkaa.

Samassa vaunussa oli muitakin härkkorpelaisia. Kauko kertoo ensimmäisen rysäyksen jälkeen nähneensä vieressään olleen naapuripojan, Aulis Teperin kuolleen. Mummo oli pidellyt

päätään ja todennut, että joku oli raapaissut.

– Katsoin hänen kätensä alle ja totesin sirpaleen tulleen päähän ja silmälle käyneen pahasti. Hain hänelle vettä ja rästin. Mummo jäi puhdistamaan päätään. Hän sanoi pärjäävänsä ja käski minun lähteä suojaan.

Vaunujen välissä joku sotilas oli tarttunut Kaukoa jalasta kiinni, käskenyntä ollen pyörän vieressä, kunnes olin turvallisella juostalla metsään.

– Turvallista hetkeä niissä oloissa ei toisin ollut, koska näin, miten hävittäjät ampuivat pellon yli pakenevia, muistelee Kauko.

Pentti kuoli, Erkki haavoittui

Vanhin veljeksistä Pentti oli 12-vuotias sotilaspoika. Alun perin oli tarkoitus, että hän jäisi kahden muun ikätoverinsa kanssa vielä avustamaan evakkoon lähteviä. Joku heistä oli kuitenkin päättänyt lähteä, joten koko kolmikko oli lopulta junassa. Asemarakennuksen takana päättyi Pentin elämä samoihin aikoihin, kun asema sai osuman. Vaikka alun perin jokaisen kaulaan oli laitettu riippumaan pahvinen osoitelappu henkilötietoineen, oli epäselvyyksiä siitä, kuka Nikin lapsista oli kyseessä.

– Äiti tunnisti myöhemmin Pentin lippalakissa olleesta rahapussista ja huuliharpusta, mikä hänellä oli aina mukana, muistaa Kauko.

Heti pommituksen alkaessa oli Erkki työntänyt päänsä ulos samasta luukusta, mistä Kaukokin oli nähnyt koneet ja pommien lähden. Samassa sirpale oli osunut häntä takaraivoon.

Seuraava Erkin muistikuva on hetkestä, jolloin hän oli herännyt ylälaverilta.

– Vaunu oli tyhjä. Ainoastaan mummo hoiti silmäänsä. Sitten tuli kaksi sotilasta, sitoivat päämme ja veivät pellon ojaan. Mummo jäi ojaan, mutta minä kuitenkin karkasin ja menin metsään etsimään toisia.

Sieltä puun nojalta istumasta Kauko nuoremman veljensä sitten löysikin.

Mummokin kuoli

Tilanteen rauhoituttua alettiin elossa selvinneitä koota metsästä radan varteen ja sieltä Savonlinnaan vievään junaan. Kauko muistaa, että ratapihan seitsemästä raiteesta yksi jäi käyttökuntoon.

– Olen jälkeenpäin kuulut, että paikalla ollut ammusjuna oli ajettu pois en-

nen pommitusta. Kuljettaja oli kyselyt, että mitä he odottivat. Kun sanottiin, että oli tulossa vielä juna, hän totesi, ettei täyteen ratapihaan voinut tulla juna. Kuulemani mukaan hän oli ajanut junan kalliioleikkaukseen, missä se oli seuraavaan päivään saakka.

Pommituksessa saamansa vakavan vamman seurauksena Hilda-mummo sairastui aivokalvon tulehdukseen ja menehtyi heinäkuun 8. päivänä. Pentin, Aulis Teperin ja mummon lisäksi härkkorpelaisia kuoli kolme Ravantin tyttöä täysosuman saaneessa vaunussa. Näin pienen Härkkorven kylän asukkaista menehtyi Elisenvaaran pommituksen uhreina kuusi henkeä.

Erkki jäi Savonlinnaan sotasairaalaan hoidettavaksi ja oli siellä parisen viik-

koa. Kauko matkasi Kauko Rakkolaisen perheen mukana Peräseinäjoelle. Vappu Karhinen oli huolehtinut 2-vuotiaasta Reijosta ja kuljettanut häntä mukanaan.

– Aikanaan myös isä ja äiti saapuivat karjan kanssa samalle paikkakunnalle. Niin alettiin pitää jälleen yhteistä huushollia. Myöhemmin muutimme Köyliöön Puolimatkaan. Omat vaikeutensa olivat sielläkin. Opettaja ei suvainnut mie ja sie-sanojen käyttöä. Oppilaittenkin kanssa oli otte-luita ja ryssittelyä, kertovat Erkki ja Kauko.

Haju palautuu mieleen

Kauko oli talvisodan aikana jo siinä iässä, että sen kohtaloissa saadut muistikuvat olivat elävänä mielessä. Nuoren pojan kokemukset olivat jo koulineet asennoitumaan sodan tuomiin tilanteisiin. Elisenvaaran kauhun hetketkin olivat enää jatkoa muille mielettömyyksille.

– Eivät ne tapahtumat enää mieltä paina eivätkä palaa uniinkaan. Ainoastaan määrätynlainen pommituksen aikana ollut käry on jäänyt muistilokeroihin. Se haju palautuu joissain tilanteissa mieleen.

Menetetty kotiseutu kiinnostaa edelleen, kuten niin monia kotinsa jättämään joutuneita. Kauko kertoo käyneensä kolme kertaa Karjalassa.

– Kotikylästä on talot purettu ja siirretty. Kukaan ei osaa kertoa minne, toteaa Kauko.

Kullervo Huppunen

Kirjoittaja on Räisäläinen-lehden päätoimittaja.

Adam ja Hilda Karhinen Härkkorvesta sekä lapset Hilma, Sulo ja Lempi. Hilda menehtyi pommituksen seurauksena.

Myllypellon asemalta lähtivät monet räisäläiset evakkomatalle, joka joidenkuiden kohdalla loppui äkisti.

Esko Miikkulainen: Karjalan varhaiskehitys, osa 2

Kivikausi

Koko kivikauden aikana asutus kehittyi pääasiallisesti Vuoksen alajuoksun alueelle ja Laatokan luoteisrannikolle, missä oli paljon kalarikkaita järviä, salmia ja lahtia sekä asuinpaikoiksi kelpavia saaria ja rantoja (Muolaan, Räisälän, Kaukolan, Hiitolan ja Kurkijoen pitäjät). Kaukolassa, muinaisen Laatokan ja Suomenlahden välisen salmen rannalla, asutus jatkui samoilla paikoilla muuta Kannasta muuttaneista luonnonmullistuksista huolimatta.

Paitsi kampakeramiikkaa, joka on vallitseva löytöaines, asuinpaikoilta on löytynyt asbesti-, tekstiili- ja rautakautista keramiikkaa. Kiviaineistona on kvartsi-, pii- ja liuske-esineitä. Nuolenkärjet, ongenkoudut ja siimanpainot kertovat metsästyksen ja kalastuksen roolista muinaisessa taloudessa. Koruista mainittakoon liuskerenkaat. Lukuisat tutkitut liedet kertovat asuinpaikkojen tarkoituksesta.

Kivikaudella asuttu alue jatkui Laatokan luoteisrannikolla Kurkijoelle asti. Muutamia asuinpaikkoja on Sortavalasta.

Kivikauden ajanjaksoja olivat:

- Paleoliittinen kivi-kausi: hiomattoman kiven ajanjakso, vanhimman kivi-kauden nimitys
- Mesoliittinen kivi-kausi: keskimmäinen kivi-kausi, paleoliittisen ja neoliittisen kivikauden välissä,

n. 8300-4000 eKr. eli noin 10000-6000 vuotta sitten, aika maanviljelyelinkeinojen käytäntöön tuloon. Mm. Suomensjärven kulttuurit kuuluvat tähän kauteen.

- Neoliittinen kivi-kausi: hiotun kiven aika, joka alkaa Pohjoismaissa maatalouden kehitymisestä n. 4000 eKr. eli noin 6000 vuotta sitten.

- Pronssikausi vallitsi neoliittikauden jälkeen n. 1500-500 eKr. eli noin 3500-2500 vuotta sitten.

Kurkijoen Kuuppalan asukkaat olivat Laatokan vaiheiden silminnäkijöitä. Varhainen asutus Laatokan Karjalassa näkyy hyvin Kurkijoen Kuuppalan asuinpaikka-aineistossa. Noin 200 metrin päässä nykyisestä Laatokan rannasta sijaitsevalta Kalmistomäen etelärinteeltä on löydetty erilaisia asuinpaikkoja, joista vanhin kuuluu kampakeraamiseen aikaan.

Kampakeramiikkaa ja varhaista asbestikeramiikkaa on löytynyt noin 21 metriä meren pinnan yläpuoliselta tasolta. Alempana noin 18,5 metrin korkeudella on puolestaan asbesti- ja tekstiilikeramiikkaa (Saarnisto & Siiriäinen 1970, Kuujo 1958). Vuonna 1985 löytyi yksi asuinpaikka rinteän alaosassa 16,8 metrin korkeudella.

Kulttuurikerroksessa on jonkin verran myöhäistä kampakeramiikkaa, kvartsi-iskoksia ja runsaasti asbestikeramiikkaa, joka on varhaismetallikautista. Tämän asuinpaikkakerroksen radiohiiliajoitus on 2910 ±

380 (Saksa 1989, Saksa & Timofeev 1996).

Päättävä kivi-kausi oli nopean kulttuurikehityksen aikaa. Varhaisen tyypillisen kampakeramiikan levinneisyyden ydinalueena oli juuri Kannas ja Laatokan Karjala. Oletetaan, että se levisi Suomeen ja itäiseen Baltiaan Kannakselta ja Laatokan Karjalasta muutaneen väestön tai sieltä käsin tapahtuneen kulttuurivaikutuksen kautta. Toisaalta osa tutkijoista on sitä mieltä, että kampakeramiikan kantajien lähtöalueena oli Volgan yläjuoksu, mistä se levisi Suomeen ja Baltiaan. (Kampakeraaminen kulttuuri noin 6000-4000 vuotta sitten.)

Metallikausi

Kampakeraaminen kulttuuri oli Suomessa, Baltiasa ja Venäjällä vallinnut varhaiskivikautinen metsästy- ja kalastuskulttuuri n. 4000-2000 eKr. eli noin 6000-4000 vuotta sitten.

Nuorakeraaminen kulttuuri oli noin 6500 vuotta sitten alkanut maanviljelijöiden kivikautinen kulttuuri, jossa astiat koristeltiin nuorapainanteilla. Se vallitsi lähinnä Keski- ja Pohjois-Euroopassa. Sen keskus oli nykyisen Saksan alueella. Se tunnettiin Suomessa nimellä vasarakirveskulttuuri.

Siirryttäessä metallikautteen ihmetyttää, miksei kehityksessä näy nousua. Pronssikautisen aineiston niukkuus verrattuna kivikautiseen runsaslöytöiseen vaiheeseen yllättää ja vaatii

Pakkoluovutettu Karjala. Oikealla alhaalla Novaja Ladoga, Staraja Ladoga sekä Olhavanjoki.

selitystä. On tunnettua, että ensimmäisen esikristillisen vuosituhannen lopussa ilmasto muuttui huonommaksi.

Vaikuttavana tekijänä oli myös se, että Nevan synty pronssikauden alussa noin 3100 vuotta sitten aiheutti Laatokan pinnan alenemisen yli 10 metrillä. Siitä näet seurasi, että monet asuinpaikat jäivät kauas rannasta ja totunnaiset kalapaikat kuivuivat. Vanhat asuinpaikat oli jätettävä ja muutettava uusille. Vanhat kaupalliset suhteet näyttivät katkenneen, mistä seurasi, että oli turvaututtava edelleen kiviaineeseen – kvartsiin.

Karjalassa, samoin kuin Itä- ja Sisä-Suomessa melkein 2000 vuoden aikana ei näytä tapahtuneen minikäänlaista arkeologisessa aineistossa ilmenevää kulttuurin kehitystä, joka olisi verrattavissa kivikautiseen kukoistusaikaan. Tämän ajan muinaisjäännöksiä ovat epämääräiset kivi-roykkiöt ja keramiikkaa sisältävät kulttuurikerrokset Kannaksen ja Laatokan Karjalan asuinpaikoilla; viimeainittuja on yleisesti pidetty kivikautisina.

Kalmistolöydökset

Varhaisen rautakauden asuinpaikkojen löytyminen on yhtä vaikeaa kuin pronssikautisten, juuri sen takia, että jopa keramiikkatyytit jatkavat kivi- ja pronssikautista perintöä, ja esineistö voi olla kvartsi-iskoksia. Tuon ajan keramiikkaa on löytynyt runsaasti Kurkijoen Kuuppalan Kalmistomäeltä.

Viikinkiaikana (800-1050) kalmistot lisääntyivät ja polttokenttäkalmistot eli tasaisen maan kalmistot yleistyivät uutena hautaus- tapana. 800-luvun ja 900-luvun alkupuolen kalmistot olivat yksinomaan soturi-kautoja. Tunnetuin oli Kurkijoen Lopotin kalmisto. Sen aineistoon kuuluivat miekka, kolme keihäänkärkeä, kirves.

Aseistetun soturin esineistöön kuuluvia olivat lisäksi ruoskan varsi, vyöhelat ja vyösolki, kaksi tulus- rautaa ja viikate. Naisille kuuluneet esineet olivat kuparisoljet, kaarisolki, pyöreät kupurasoljet, kaularengas, spiraalinmuotoiset ja massiiviset rannerenkaat, sormukset, helmet ja pronssikierukat.

Viikinkiajan loppupuoliskon kalmistoja tunnetaan Sakkolan Lapinlahdesta, Kurkijoen Kuuppalasta, Sortavalan Helylänstä sekä Salmin Miinalasta. Samalta alueelta löytyneet myöhemmät ruumishaudat osoittavat, että asutus jatkui katkeamatta myös ristiretki- ja myöhemmin keskiajalla.

Myös muinaislinnoista on löytynyt viikinkiaikaisia löytöjä: Käkisalimesta, Tiurin linnasaaresta sekä Kurkijoen Hämeenlahden ja Korpisaaren linnavuorilta (Aleksander Saksa 1994-).

700-luvun puolimaissa alkoi toimia Skandinaviaa ja itäisiä maita yhdistänyt kauppareitti Nevan, Olhavanjoen ja Volgan sekä myöhemmin Dneprin kautta. Slaavit saavuttivat Olhavanjoen. Muinais-Venäjän valtio, jonka kehityksen al-

kuvaiheeseen viikinkien idäntie ”ratkaisevasti vaikuttii”, oli syntymässä. Samaa aikaan perustettiin Staraja Ladogan kansainvälinen kauppa- ja käsityö-keskus, joka kohta tuli vaikuttamaan laajalla pohjoisella alueella. Viimeistään 900-luvun alkupuolella syntyi Novgorod.

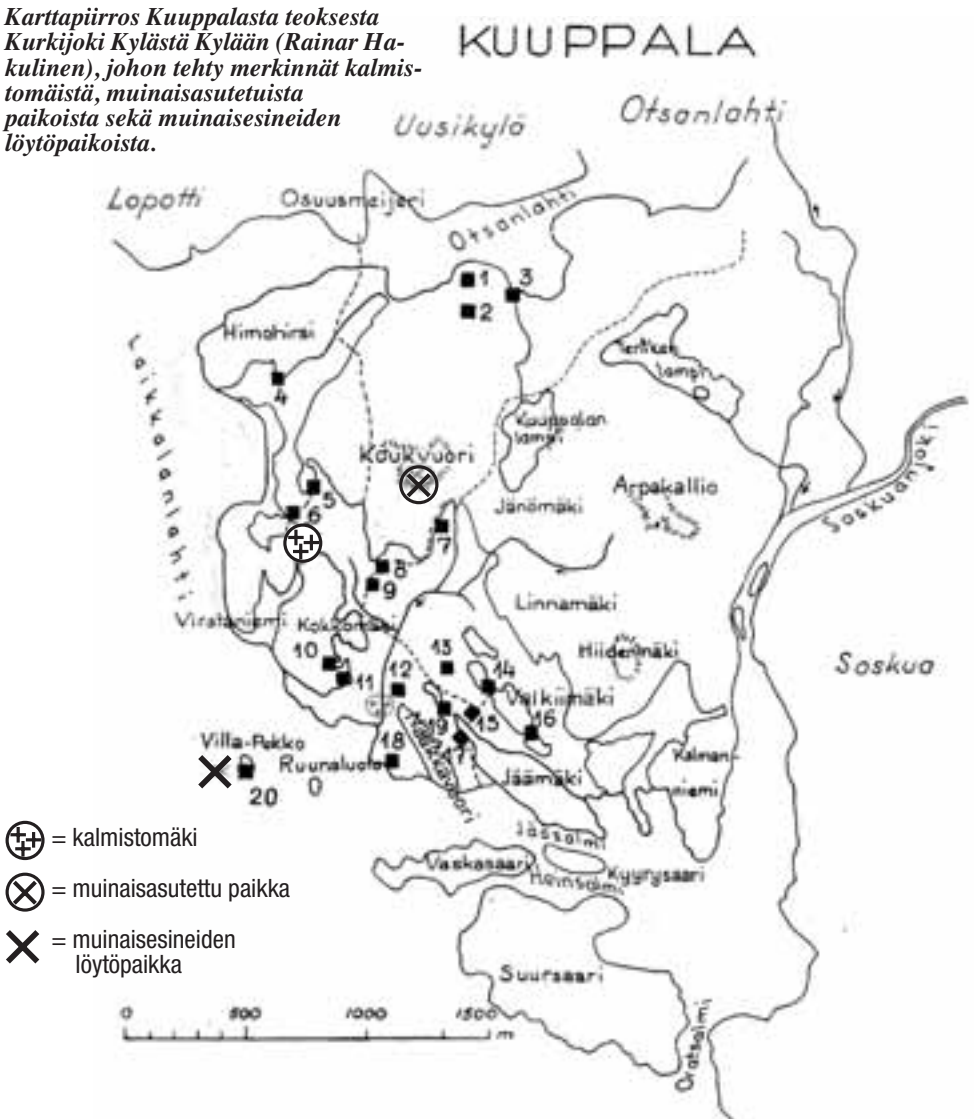
Yleissuomalainen kulttuurialue

Suomenlahden pohjoisella rannalla oli syntymässä viikinkiajan länsisuomalainen kulttuurialue. Karjala nivoitui tähän vaikutuspiiriin, minkä seurauksena voidaan 900-1000-luvuilla puhua yleissuomalaisesta kulttuurialueesta.

1000-luvulla kansainvälisen kauppareitin merkitys lakkasi, ja määrääväksi tuli paikallinen kehitys. Tyypillisimmin viikinkikulttuurin aika oli ohi. Karjalan 1000-luvulla syntyneet kalmistot kuuluvat paikalliselle väestölle. Taloudellisesta toiminnasta omalla asuinalueella tuli kehityksen päälinja.

Maan hyvä laatu tuli tärkeämmäksi kuin turkisten hankinnan mahdollisuudet ja edulliset vesireitit. Muutoksen suuruutta kuvastaa turkiskauppaan perustuneen Laatokan kaakkoisrannikon muinaisvepsäläisen kulttuurin häviäminen 1100-luvun jälkeen. Uusi tilanne synnytti asutusjärjestelmän, jonka tärkeänä elementtinä oli asutuskeskus omine kylineen ja muinaislinnoineen.

Karttapäirros Kuuppalasta teoksesta Kurkijoki Kylästä Kylään (Rainar Hakulinen), johon tehty merkinnät kalmistomäistä, muinaisasutetuista paikoista sekä muinaisesineiden löytöpaikoista.

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 12

Kyläluvut

Siihen aikaan kun minä olin vielä nuori, oli sanonta, että isännällä oli kolme kovaa päivää vuodessa. Ne olivat ohra-ahos, siantappo ja kyläluku. Niistä kun selvisi, niin sitten oli kaikki hyvin. Minun ei kuitenkaan tarvinnut niitä jännittää, sillä en koskaan ollut ohra-ahoksella ja siantappo oli minusta kiinnostava tapahtuma. Kylälukujakaan en jännittänyt, sillä olin vielä niin nuori, ettei voinut vielä rippikouluunkaan pyrkiä, mikä olisi lisännyt tapahtuman jännitystä.

Sen kyllä huomasin, että vanhemmillä oli sellainen vähän jännittynyt olo. Minulla on sellainen muistikuva, että heille oli edellisenä vuotena annettu muutama virsi, jotka piti opetella laulamaan. Se oli kai vähän noloa, jos niitä ei sitten osannut. Muistan, kuinka äitini niitä kotona opetteli, ettei olisi saanut laiskanlaksy.

Toinen sellainen asia, joka on jäänyt mieleeni, oli kun pappi kyseli kylän vanhimmalta, olisiko mitään muistuttamisia kylän asioissa. Ne asiat eivät minua niinkään kiinnostaneet kuin se, oliko henkilö sitten kylän vanhin, kun minun mielestäni meidän kylässä oli vanhempiakin ihmisiä. Sekin asia selvisi sitten myöhemmin.

Kerran minäkin olin sielä nuorten joukossa vähän niin kuin kuunteluoppilaina. Silloinen Vähäkatekismus piti tuntea aika tarkkaan ja käskyt piti osata ulkoa sekä uskontunnustus. Selvisi sekin, että ne pyhäkoululäksyt täytyi lukea tosisaan.

Meilläkin pidettiin yhden kerran kyläluku, josta on minulle jäänyt aika heikko muistikuva. Itse kyläluvusta en muista oikeastaan mitään, vain sen, kun pappi, lukkari ja suntio tulivat. Pappi piti käydä hakemassa edellisestä paikasta, ja sillä oli mukanaan kolme suurta salkkua.

Muistan kysyneeni isältä, mitä ne salkut oikein sisälsivät. Isä sanoi niiden sisältävän kirkonkirjat, joissa oli meidän jokaisen nimet ja muutkin henkilötiedot ja merkintä kyläluvuissa käynneistä kuin myös lasten nimet. Kotonamme pidetyistä kylälukuksista minulle ei ole jäänyt mitään muuta muistikuvaa.

Pyhäkoulussa

Pyhäkoulussa käyminen oli hyvin yleistä meidän kylässä. Kaikki lapset rippikouluun asti kävivät pyhäkoulussa. Se muodostui oikeastaan sellaiseksi pieneksi kilpailuksi, kuka oli vähiten poissa koulusta, sillä joka kerta pantiin merkki pyhäkoululistaan. Vuoden vaihtuessa laskettiin kenellä oli vähiten poissaoloja. Ei siitä mitään palkintoa annettu, maininta vain. Mutta sekin tuntui muka-

valta, kunhan vain mainittiin nimi.

Pyhäkoulut alkoivat aina sunnuntaina kello kymmeneltä ja päätyivät kello yksitoista, jolloin lapset pääsivät lähtemään koteihinsa, mutta joskus jäätin vielä leikkimään talon lasten kanssa. Pyhäkoulu nimittäin kiersi talosta toiseen. Ei sillä ollut mitään etukäteen sovittua järjestystä, vaan viimeisellä tunnilla joku aina pyysi tulemaan seuraavalla kerralla heille.

Joskus käytiin sellaisissakin taloissa, joista ei ollut lapsia pyhäkoulussa, mutta he halusivat antaa kotinsa pyhäkoulun pitoon. Opettajina meidän kylässä toimivat äitini Anna Heikinmaa, Ida Lipiäinen ja Ida Vehviläinen. He vuorottelivat, ettei sekään käynyt yhdelle liian raskaaksi.

Retki saareen

Pyhäkoulu järjesti myös retkiä. Yksi retki on jäänyt erikoisesti mieleeni. Se tehtiin Tyrjälle Vehviläiseen. Se oli meidän kylän Vehviläisten toinen tila, jonne koonnuttiin ja siitä jatkettiin veneellä edelleen Tyrjän järven Ilja-saareen. Meitä oli kaksi venekuntaa, ja minä olin toisessa veneessä soutajana. Äitini taisi olla perämiehenä, sitä en tarkkaan muista, mutta joka tapauksessa samassa veneessä hän oli.

Ei ollut mikään aivan tyyni sää, mutta talonväen mukaan aivan soutukelpoinen ilma. Niinpä pakkasimme eväskassimme venheisiin ja läksimme soutelemaan kohti Ilja-saarta, jonne oli noin parinkymmenen minuutin soutumatka. Kun olimme jo lähes puolimatassa, alkoi tuuli voimistua niin, että se rupe si vähän venettä keikuttelemaan.

Kun suurin osa matkaan lähtijöistä oli sellaisia, jotka olivat olleet vain vähän veneessä, rupe si hiukan jo pelottamaan. Siinä toisessa veneessä oli Vehviläisen omaa sakkia, ja he rauhoittelivat, ettei ollut mitään hätää, jos vain jaksaisin soutaa. Ja jaksoinhan minä.

Äitini, joka oli retkeä vetämässä, alkoi laulaa ”Tuolla keinuu pieni pursi, vasten tuulta ponnistaa, merimiehen mielen mursi myrsky, joka raivooa”. Siinä laullessamme saari alkoi lähestyä ja tuulen voima heiketä niin, että pääsimme onnellisesti rantaan ja pidimme siellä pyhäkoulun. Sen jälkeen teimme nuotion rantaan ja keitimme saijut ja nautimme mukana tuomamme eväät.

Kaiken kaikkiaan vietimme saarella hienon kesäpäivän. Sen verran oli tuulista ja vilpoista, ettei kukaan halunnut mennä uimaan eikä rantakaan oikein siihen innostanut. Kun

olimme tutustuneet ympäristöön, ei kuitenkaan koko saareen, sillä se oli niin iso saari, ettei siihen ollut aikaa ja kotiinlähtö oli edessä, niin pakkasimme tavarat taas veneisiin.

Soutumatka takaisin sujui aivan hyvin, sillä tuulikin oli tyyntynyt huomattavasti ja se oli vieläpä myönteinen. Rantaan saavuttuamme pakkasimme tavarat pyöriemme tavaratelineille ja poljimme noin viiden kilometrin matkan koteihimme.

Puusukset

Oli kevättälvi. Vehviläisen pojat kertoivat, että maaukossa eli Maalaisliiton talolla olisi seuraavana sunnuntaina hiihtokilpailut. He pyysivät minuakin mukaan. He olivat menossa, koska kilpailut olivat siinä heidän toisen tilansa lähellä ja niihin voi osallistua muidenkin kuin oman kylän poikia.

Kilpailuun ehti ilmoitautua lähtöpaikalla. Niinpä minäkin innostuin asiasta. Ajattelin, että voisihan siellä käydäkin, kun matkakaan ei ollut sen pitempi.

Rupesin valmistautumaan seuraavaa sunnuntaita ja hiihtokilpailua varten. Mutta sitten tuli mutkia matkaan: minä katkaisin sukseni ja silloin tuli mieleen, että taisivat kilpailut jäädä kilpailematta. Aikani sitä katkennutta sukseani katseltuani ja käänneltyäni tuli mieleeni ajatus lyhentää suksia sen verran, että saisin taivutettua niihin uudet kärjet. Kyllähän niistä vähän lyhyet tulisi, mutta mitäs siitä.

Korjausurakka

Siis tuumasta toimeen. Otin höylän käteeni, ja lauantaihin mennessä olivat sukset siinä kunnossa, että paahtaminen ja kärkien taivuttaminen vain puuttui. Se oli normaalia lauantapäivän hommaa, sillä siihen aikaan oli suksien paahtaminen suoritettava aika usein, koska puusukset kuuluivat aika nopeasti etenkin kevättälvella, jolloin lumi oli karkeata ja kulutti sukseenpohjia nopeasti.

Laitoin pienen nuotion sopivaan paikkaan ja tervastian tumppuineen siihen viereen. Kun suksi oli hie man lämmennyt, niin sitten siihen siveltiin ohut kerros sopivan lämmintä tervaa, joka sitten nuotiossa kuumentettiin niin, että se kiehui ja imeytyi suksen pohjaan. Samalla se jollain vanhalla säkin- tai kankaanpalalla hangattiin sileäksi niin, että siitä saatiin sopivannäköinen ja -tuntuinen pinta. Jos tulos näytti liian vaalealta, niin tervaus uusittiin samoin menetelmän. Jos taas kysymyksessä olivat uudet sukset, tervaus tapahtui sekä pohjasta päällyspuolelta.

Kärkiosan lämmittämisessä kärjen painamista var-

Oi niitä aikoja

entisiä ja lapsuusvuosia noita

Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saareksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijoen, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistintapojaa käyttänyt. Ne muutamit päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.

Eino Heikinmaa

ten piti olla tarkkana, ettei sitä polttanut. Kun kärki oli sopivan lämmin, se pantiin sitä varten tehtyyn painimeen tai hätätilanteessa hirsisalvamen rakoon. Niin minäkin menettelin ja uskoin niillä suksilla jotenkin seuraavana päivänä pärjääväni.

Hiihtokilpailut Tyrjällä

Kun sunnuntaiaamu valkeni, oli kaunis kevättälven päivä, pakkasta muutama aste. Se enteili kaunista päivää. Meidän poikajoukko lähti hiihtelemään Tyrjälle, sinne oli Vehviläisestä matkaa noin nelisen kilometriä. Perille päästyämme kävimme ilmoittautumassa kilpailuun, johon osanottajamäärä oli melkoinen. Minunkin numeroni oli muistaakseni vähän alle 20, ja minä olin siinä puolen välin paikkeilla.

Kun lähtöön oli vielä aikaa noin tunnin verran, oli mahdollisuus vielä suksien voiteluun, sillä keli oli muuttunut aivan vesikeliksi. Voiteita ei paljon ollut.

”En tiedä, mistä lienee tullut villitys kokeilla kivillä käden tarkkuutta.”

Jotain itse keksittyä tököttiä taisi olla, mutta suurella osalla taisi olla sama tilanne.

Minulle ilmaantui vielä toinenkin ongelma, sillä sukseni kärjet rupesivat oikenemaan. Ne eivät olleet kerenneetkään tarpeeksi kuivua yön aikana. Kun vielä sattui vesikeli, niin ne oikenivat aika suoriksi. Si joitukseni oli myös sen mukainen, sillä jos ei ole oikein kunnan intoa hiihtää, ei siitä tule mitään.

Kotimatkan oli aika hankala hiihtää suksilla, joiden kärjet olivat aivan suorat. Siihen taisivat sen talven hiihdot jäädä, sillä uusia suksia ei ollut mahdollisuutta saada, ja lumetkin rupesivat vähenemään, joten hiihtokelitkin olivat jo vähissä.

Nuoruus ja hulluus

Olen kuullut monen sanovan, että nykyään nuoret ovat niin viljejä ja tekevät jos jonkinlaista pahaa. Tunnustettakoon se nyt tässä, että kyllä sitä ennenkin jostain osattiin, en tässä tarkoita muita, puhun vain omasta puolestani.

Keväänä muutamana pystytettiin meille päin maantien laitaan pylviäitä,

joissa oli posliiniset eristimet yläpäissä ja näihin kiinnitetyt langat puhelinyhteyksiä varten. En tiedä, mistä lienee tullut villitys kokeilla kivillä käden tarkkuutta. Piti kokeilla, osuiko kivellä niihin eristimiin, ja kiviä oli kyllä riittävästi.

Olen nyt jälkepäin ihmetelty, mikä oli se voima, mikä pani niitä eristimiä kivittelemaan. Minäkin kivitintä niitä aina lehmiä ajaesani. Kun sain laskettua lehmät hakaan ja läksin kotia kohti, piti minun muutamalla kivellä kokeilla, miten osuisin.

Ja osuinhan minä niin, että siinä portin kummallakin puolella oli useita rikkonaisia eristeitä, ja ne menivät kyllä minun piikkiini. Oli niitä rikkinäisiä eristimiä muuallakin, mutta harvaksen.

Ei kulunut kovin pitkää aikaa, kun eräänä aamuna isäni pyysi minut luokseen. Näin jo kasvojen ilmeestä, että hänellä olisi jotain vakavampaa asiaa. Hän kysyi hyvin vakavalla äänellä: ”Oletko sinä kivittänyt nuo

eristimet rikki tuolta saarenhaan portin kohdalta?” Ei siinä selitellyt olisi auttaneet, joten oli parempi tunnustaa suoraan. Isän puhuttelu oli niin vakavaa tekstiä, että jo siinä vaiheessa olin tehnyt päätöksen, etten enää koskaan eristimiä rikkoisi.

Lopuksi hän sanoi, että siitä asiasta oli jo keskusteltu toistenkin isien kanssa ja että eristimien rikkomisen oli loputtava siihen paikkaan. Isä jatkoi vielä: ”Jos se ei lopu sinun kohdaltasi tähän, niin olen pakotettu kohdallasi ajattelemaan kasvatuslaitosta, mitä minun ei toivottavasti tarvitse tehdä.” Kyllä se ainakin minun kohdallani teho si, ja lupasin, etten koskaan enää rikkoisi yhtään eristäjää.

Se oli niin kova varoitus, että muistan sen vielä tänäkin päivänä. Ja kyllä se niin vaikutti, ettei tullut mieleenkään heitellä kiveä vähänkään sinne päin, ja jos sattui heittämään, niin säikähti, ettei vain satu menemään eristäjään.

Eristeitten kivittäminen loppui kaikkien osalta samaan aikaan. Kunkin kotonaan käymistä keskusteluista ei kukaan kertonut mitään. Puheetkin eristimien rikkomisista loppuivat siihen paikkaan. Isäni teksti oli niin kovaa, että muistan, että toisen omaisuutta ei saa rikkoa, ei pienintäkään.

Heikinmaan lapset puutarhassa kotona Karjalassa vuonna 1937 sireenien kukkiessa ja tuoksua. Vasemmalta Aune, Anja-Liisa, Ella ja Eino.

Varpu Siira, Miss Suomen isomummo

Varpu Siira s. Hirvonen syntyi Kurkijoen Otsanlahdella talossa, joka myöhemmin kuului Heikki Tirrille. Hän sai miehensä Juhon kanssa yhdeksän lasta, viisi tytärtä ja neljä poikaa. Mies oli pelimanni. Jo silloin taisi olla muodissa sanonta: ”Soittajalle soppaa enemmän.” Sillä mies tarttui usein pulloon, ja perhe menetti maatilansa.

Juho Hirvonen kuoli vuonna 1938, joten hän ei onnekseen ehtinyt nähdä

Varpu Siira keskellä. Hän on kirjoittanut kuvan taakse, että toinen on hoitaja Rauha (ilmeisesti oik.) ja toinen hoitajan apulainen Eeva.

sotaa ja evakkomatkoja. Varpu-äiti asui Savojalla poikansa Johanneksen kanssa huoneen ja keittiön käsittävässä asunnossa. Häntä vaivasi paha reumatismi. Naapurit pitivät huolta Hirvosen emännästä, sillä hän oli oikein pidetty kyläläisten keskuudessa. Hän oli iloinen, ja vaikka hän oli kivun ja taudin runtelema, hän ei koskaan valittanut.

Varpu Hirvonen vietti viimeiset vuotensa toisella evakkomatkallaan Ilmajoen vanhainkodissa. Siellä hän kuoli vuonna 1947.

Tyttäristä neljä, Ida, Miina, Kaisa ja Aino, muutti Amerikkaan. Ainoastaan

Aino, joka ei ollut koskaan naimisissa, kävi vierailulla Suomessa, mutta paketteja he sieltä kilvan lähettivät sodan vuoksi puutteesta kärsivälle perheelle. Pojista yksi, Jalmari muutti Kanadaan, mutta tuli siellä pian tapetuksi.

Anna Siira meni Uimosen kanssa naimisiin ja jäi siis Suomeen. Pojista Eino kuoli Harjavallassa 92-vuotiaana 1990-luvun lopulla. Einolla oli yksi tytär Sirkka, joka on naimisissa Nakkilassa Jarmo Rekolan kanssa. Heillä taasen on tytär Nina Rekola, joka on Miss Suomi 1983. Ninallakin on jo kaksi tytärtä. Varpu on siis Ninan isomummo. Äidinäidistään kertoili

Eino Uimonen

Meillä sota-ajan nuorilla on varmasti jokaisella jonkinlaisia kokemuksia lain rikkomisesta tanssimalla, tanssiminen kun oli oikein lakisääteisesti kielletty sodan aikana. Mutta nuoruus on ihmisellä vain kerran ja läheisyyttä toisiin nuoriin kaipaa, aivan kuin nykynuoretkin. Salaisia tansseja kuitenkin pidettiin sotatoimialueellakin joskus, kun sotilaita sattui useampia lomalemaan samanaikaisesti.

Meillä Hiitolan Pukiniemessä oli tapana käydä junilla ja siellä tavata muita ihmisiä. Se tarkoitti sitä, että kokoonnuimme pysäkillä, varsinkin iltajunille. Juna toi postin niin Viipurin suunnasta kuin Elisenvaarastakin. Väli rauhan jälkeen ei oikeita aikatauluja

ollut, kun ne kuljettivat rintamalle tarvikkeita ja sotilaita, mutta sodan pitkittyessä junankulku muodostui säännölliseksi.

Postin pysäkinhoitaja Hulda Jack jakoi nimenhuudolla junien mentyä. Jos ei ollut vastaanottajaa itse paikalla, otti kauppiaat Kojo ja Varjus asiakkaidensa postit, joiden haku hoituisitten kauppareissuilla.

Eräänä syysiltana vuonna 1943 olin itsekin saanut lomaa kenttäsairaalaan, joka toimi Karjalan Työlaitoksella. Olimme päivällä mielenkiintoisella komennuksella, jahtaamassa desantteja Ilmeenjoen ja Työ-

laitoksen väliltä, johon näimme heitä laskuvarjoilla pudotetun. Saimme niitä kiinni ja siitä syystä lomaa.

En malta olla mainitsematta siitä, kuinka nuo upeat silkkiset laskuvarjot jaettiin. Minäkin sain palaset punaista ja sinistä silkkiä, niitä yhdistämällä tein hienon puvun. Oliko kangas luvallista vai kuuluiko sekin kiellettyjen sarjaan? Sepuku oli kuitenkin minun sotasaaliini, jota ei pitämäläkään saanut rikki. Nautin lomasta ja junilla olostani.

Pikainen silmäys ja havainto, että sotilaita ja tyttöjä oli junilla sen verran, jotta voitaisiin mennä jo-

honkin vaikka pyörittämään piiriä, mikä myös oli tapanamme. Siinä tuumailtuamme huomasin Inkisen Erkin tulleen grammarin kanssa, ja hänellä oli mukanaan muutama levy.

Eipä siinä paljon pähekäilyt, kun suuntasimme koko plutuna Ojajärven Seuratalolle ja pistettiin tanssiksi. Ei myöskään ehditty kauan tanssia. Emma-valssi oli tanssittu ja vähän matkaa humpattu Pientä polkua, kun ovella seisoi kaksi aseistettua miestä huutamasa: ”Tanssit seis!”

Olin jo sinne mennessäni varmistanut, että ikkunasta pääsis nopeasti ulos,

jos tarvetta ilmaantuisi ja niinhän sitä ilmaantuikin. Pääsin onnellisesti Pienen polun säestyksellä ulos ja pistelin monoa toisen eteen minkä ehdin.

Sotilas, jonka seurassa olin, oli tietysti sotilaspuvussa, kuten silloin oli armeijan vaatteita tapana käyttää lomillakin ollessa. Hän tuli samasta ikkunasta, mutta totteli ”Seis”-huutoa ja jäi tietysti kiinni. Hän sai myöhemmän tietoni mukaan sakot, mutta nekin maksoi hänen isänsä. Noista karkeloista puhuttiin vain ”puolella suulla” ja tutussa seurassa. Vasta nyt myöhemmin ovat jotkut uskal-

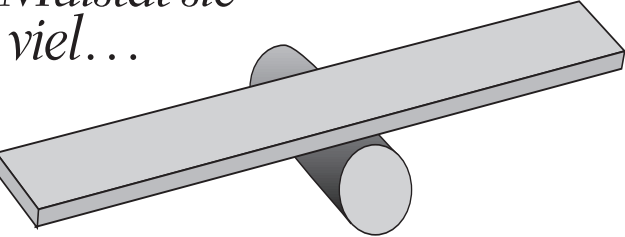
taneet ääneen muistella tuota tanssireissuaan.

Niinpä minäkin sain viime kesänä terveiset yli 60 vuoden takaa tuolta tanssikaveriltani. Häinkin muistaa vielä, kuinka nopeasti pääsin ikkunasta ulos. Häneltä olivat jääneet manttelin helmet johonkin kiinni, ja hyp-päys oli vähän epäonnistunut. Olin todellakin iloisesti yllättyynyt noista terveisistä. Eikä tuntunut yhtään siltä, että niiden lähettäjä on nyt vanha ukko ja itsekin olen jo polkuni päässä.

Sota-ajan nuorisolla oli vähäisiä huveja, mutta ne ovat kauniita helmiä elämämme helminauhassa. Onkohan vielä elossa muistakin ikkunan kautta kulke-neita, miettii

Aino Koppi
Noormarkku

Muistat sie viel...

Poukkulauta

Poukkulauta oli sellainen lapsuuden ajan kاپistus, jonka parissa vietettiin monet monituiset kerrat mukavia hetkiä. Puuhaan tarvittiin vain leveä pitkä lankku ja sopivan kokoinen aluspuun pökäle, jonka päälle lankku asetettiin.

Tarkkaa puuhaa olikin sitten se, kun hyppijöiden piti löytää tasapaino. Laudan kumpaankin päähän asettuivat hyppääjät ja sitten yritettiin saada lauta pysymään tasapainossa laudan päissä olevien painon mukaan.

Sitten vain hyppäämään. Vuoron perään lennähdettiin ilmaan ja koitettiin oikein kovasti latsahtaa lankulle ja saada toinen pomppaamaan oikein korkealle ilmaan. Mitä paksumpi oli laudan alle laitettu puupökkelö, sen korkeammalle vastapeluri saatiin ”lentä-

mään”. Joskus jopa niin, että alkoi oikein pelottaa ja piti alkaa vastapuolelta anella armoa. Hauskaa ajankulua kuitenkin aina keksittiin ja ihan omin ”kotikonstein”.

Joskus samainen lankku sai toimia myös keinulautana, kun laitettiin se vaikkapa jonkun pihassa olevan pukin päälle ja istuttiin hajaraisin laudan molempiin päihin. Vuoron perään oltiin ilmassa ja jaloilla poukatettiin vauhtia. Hyvää kyytiä saatiin näinkin.

Joskus alettiin myös ”konelehtia”, istuttiin vain alhaalla ja annettiin toisen jäädä sinne korkealle istumaan, eikä meinattukaan päästää alas.

Oltii sitä sillokii melko-sii ilatekijöitä.

Terttu Ketola

Kesäaamu

Ehkä en ole vielä kovin vanha mutta olen elänyt liian kauan.

Olisin tahtonut syntyä yökasteesta vesihelmeksi poimulehdelle.

Aamun sarastaessa saa jokainen pisara ennen kuin se haihtuu heijastaa hetken taivaan kirkkautta.

Täydellinen elämä.

Eero Toiviainen

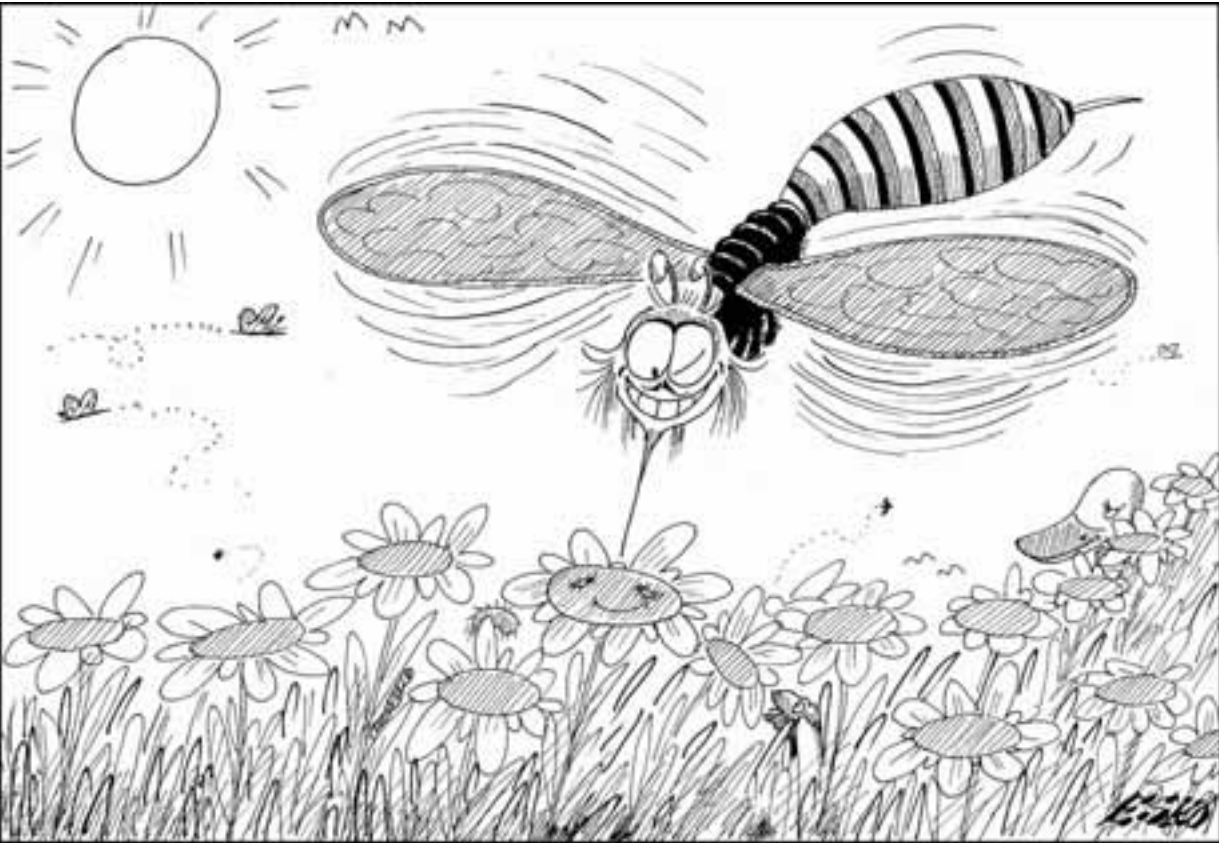
Toive – Juhannus

Juhannus on valkoruusu. Juhannus on taika - lupauksen aika. Suuret toiveet unelmat kesäyönä kukkivat - kuin kaikki totta oisi, eikä yötä missään,

ei pettymystä tuskaa ei työttömyyttä – lamaa. - Vain ruusu valkoinen hiuksissa nuoruuden! - Ei missään tulta – juomaan, ei katumuksen tuomaa hiusta harmajaa! - Vain ruusu valkoinen hiuksissa nuoruuden!

Sirkka-Liisa Erlund

Escon puumerkki

Ruusuja ja luovuutta kesähäihin

Kansainvälinen rakkau-
den symboli, ruusu, on vuo-
si vuoden jälkeen hääkuk-
kien ykkönen. Eikä ihme,
sillä klassisen kauniin ruu-
sun valikoimat ovat kesäi-
sin laajimmillaan. Muiden
morsiuskimpun suosikki-
kukkien lista on pitkä: free-
sia, tuoksuherne, päivän-
kakkara, ruiskaunokki, or-
kideat, liljat... melkeinpä
kaikki kukkiva, mitä kesä-
aikaan on tarjolla.

Morsian on yleensä käy-
nyt keskustelemassa kuk-
kakaupassa morsiuskimp-
puna mallista ja kukista jo

viikkoja ennen häitä. Apu-
na kannattaa käyttää kaup-
piaan asiantuntemusta ja
sopivia mallikuvia. Kukka-
kauppias osaa kertoa myös
erilaisista morsiuskimpun
kuivatusvaihtoehdoista, jos
kimppu halutaan pysyväksi
muistoksi.

Kirkon ja juhlapaikan
koristelujen kukkavalin-
noissa yhdistyvät värikkäät
viljellyt kukat ja iloisen
runsaat luonnonkukat.
Näyttävimmät koristelut
syntyvätkin muhkeiksi
sommitelluista ruusuista,
gerberoista tai muista kook-

kaista kukista, joita höyste-
tään hennommilla viljel-
lyillä kukilla ja luonnonku-
killa.

Kirkon koristelun tulee
olla helposti kuljetetta-
vissa, sillä kesähäissä seu-
raava hääpari on usein jo
melkeinpä oven takana
odottamassa vuoroaan. Kir-
kon alttari- ja penkinpääko-
ristelut voi hyödyntää sel-
laisinaan juhlapaikalla,
mutta pöytiin voi vielä si-
joittaa pirteitä kukkakoris-
teita.

Yksinkertaisimmat pöy-
täasetelmat syntyvät hel-
posti itsekin - kukkasien
ja astioiden lisäksi tarvitaan
vain esimerkiksi gerberoita
tai ruusuja, vaahteranlehtiä
tai muita isohkoja lehtiä ja
täytekukiksi ruiskaunokkia
tai muuta kesäistä ja kevyt-
tä kukkaa. Lisäkoristeena
voi käyttää luonnonkukkia
tai heiniä.

Astiaan laitetun, vettä
täyteen imeytetyn kukka-

sienen yläreunoja pyöriste-
tään hieman ja astian reunat
peitetään vihreistä lehdistä
tehdyllä mansetilla. Kukki-
en varsiin leikataan teräväl-
lä veitsellä hyvä imupinta,
ja ne pistellään sieneen.
Sieneen jäävät välit on
helppo täyttää luonnonku-
killa tai ilmavalla harsoku-
kalla. Asetelmia pitää kas-
tella joka toinen päivä, jotta
ne pysyvät pirteinä. Pöytien
keskiviivalle voi myös siro-
tella ruusun terälehtiä koris-
teeksi.

Hääauton näyttävä koris-
telu on kukkakauppiaan
työtä parhaimmillaan. Kuk-
ka-asetelmat kiinnitetään
auton konepellille joko
imukupilla tai erityisellä
kiinnitystarralla. Auton
vuokraavalta liikkeeltä kan-
nattaa tiedustella hyvissä
ajoin etukäteen, voiko kiin-
nitystarraa käyttää auton
maalipinnalla.

**Kauppapuutarha-
liitto ry**

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hy-
väksytty lakimies, jolla on
säädetty kokemus ja taito.
Asianajajan toimintaa valvo-
vat Asianajajaliitto ja oikeus-
kansleri. Asianajotoimistot
hoitavat myös maksuttomia
oikeudenkäyntejä ja oikeus-
turva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja,
varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
Turuntie 8–14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Koko perheen kesälomamatkailun uutuuskohde

Sarka

Avoinna kesä-elokuussa päivittäin klo 10-19
Pääsyliput: aik. 7 €, eläk. ja opisk. 6 €, lapset 7-15v. 4 €

Huom! Juhannusaattona avoinna klo 10-13,
juhannuspäivänä 25.6. ja sunnuntaina 26.6. suljettu.

Kahvila-ravintola Pöytä avoinna museon aukiolo-
aikoina. Lounas joka päivä klo 11-14, hinta 7 €.

Vanhankirkontie 383,
32200 LOIMAA
puh. (02) 763 7700
info@sarka.fi
www.sarka.fi

**Tervetuloa tutustumaan
karjalaiseen perinteeseen!**

Kurkijoki-museo

Kojonperäntie 446,
32260 KOJONPERÄ
www.kurkijoki.fi

Avoinna
kesäviikonloppuisin
klo 12-16,
muulloin sopimuksen
mukaan.

Yhteydenotot:
Antti Eklund,
puh. (02) 767 6108
tai Eino Vepsä,
puh. 0500-875 211

**LOIMAAN VIIALAN
KONDITORIA-KAHVIO**
Kauppalankatu 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma – pe 8.30–17

**ONKS
TIETOO
VASTAUKSET**

1. Dwight D. Eisenhower,
myöh. USA:n presi-
dentti
2. vesi

3. Yliopistonmäki
4. Tampereen hiippakun-
nan
5. Sotkamo
6. Kööpenhaminan
7. kahvi
8. Oulun edustalla
9. Otto Ville Kuusinen
10. Tapio Rautavaaran

Kesä- juhlatarjous!

Loppuvuoden numerot
hintaan **16** euroa

Palauta allaoleva kuponki kirjekuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen Koulukuja 7, 32200 Loimaa

Tilaan Kurkijokelaisen

Loppuvuoden numerot hintaan 16 euroa

☐ Itselleni

☐ Lahjaksi

Lehden saaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Päiväys ja
allekirjoitus: _____

Tarjoukset voimassa: perjantai – lauantai 17.-18.6.2005

Meiltä kaikki löytyy!

**Atria Marinoitu
broilerin rintaleike**

3,99 kg

Valio Ruoka 5 % tai
ruokakerma 15 %
2 dl (2,95 l)

0,59 prk

Valiojäätelö
Pingviini tuutit
6 kpl 420 g (7,12 kg)

2,99 pkt

Juhla Mokka kahvi
500 g (4,98 kg)

2,49 pkt

**Vain meiltä
Sakun silli**

12,90 kg

Karhu III
0,33 tölkki
8-pack (2,56 l)

7,95 kg

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

**Ruokakauppa
Sinun makuusi**

EMÄNNÄN PAREMPI PIHVI
Suomalaisen porsaan ulkofileen
keskiosasta. Mureutettu pihvi-
koneella. • Hunajapippuri
• Chili • Olutmarinadi

9,90 kg

**SUOMALAINEN ISÄNNÄN
PIHVI** Porsaan kaslerista
Mureutettu pihvikoneella.
• Hunajapippuri • Chili
• Olutmarinadi

6,90 kg

**Suomalaiset
VARHAISPERUNAT**

0,89 kg

Atria Kalkkuna- tai
possuvarras
500 g (7,18 kg)

3,59 rasia

Atria Wilhelm Kypsat
grillipihvit
400 g (6,48 kg)

2,59 rasia

LOIMARI

Alko 762 2062

nonstop parturi 040-765 7028

Naisellista muotia
Loimarit 762 2848

Kahvila 762 4432

LOP- Kultapiste 763 2150

Olutar 762 1413

Ritvan ja Olin
Ei-
keittiö 763 68520

SPAR